

ב"ה

**אור
עדיקים**

ספר

מאמר

פתח אליהו

עם פירוש יפה ורחב

11

**הוצאת אמונה
ברוקלין נוא יארק,
שנת תשל"א לפ"ק**

מאמר

פתח אליהו

עם פירוש יפה ורחב

אורי צחק

נלקט מן ספרי גדולי המקובלים בהרחבת הביאור ובחוספת
נופך משלי כאשר חנני יוצרי ובוראי.

הקטון יהודה יודל במהו"ר ישראל יצחק ז"ל ראזענבערג.
מלפנים רב בק"ק מארלא וכעת חונה בק"ק לאדן.
מחבר הספרים ידות נדרים, שערי זהר תורה.

טאמר אליהו הנביא בהכמת הקבלה.

פָּתַח אֱלֹהֵי וְאָמַר רַבּוֹן עַלְמִין דְּאַנְתָּ הוּא חָד וְלֹא בְּחוּשְׁבָן. אַנְתָּ הוּא

אור צח

זה הביאור אור צח יאיר אור בהיר וצח על המאמר פתח אליהו. והוא נלקט מן ספרי גדולי המקובלים. הלא חמת פֿרדס רמונים, "הדרת מלך" "שפע מל" וסידור חב"ד של הרב בעל התניא וצוקלה"ה. ובעזרת צורי וקוני הרחבתי דבריהם הקדושים בלשון קל וצח ובהוספת נופך ממה שחנני השי"ת ברו"ח. כדי שיהי' נקל יותר להמעיין להבין דברים הקדושים העומדים ברומי של עולם והם יסודי האמונה אשר בלעדם יבלה האדם שנותיו בבחינת קטנות המוחין. אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו בענין העבודה הזאת אשר נתן הקב"ה לנו. מה היא. למה היא. ולמי היא. ואשרי לאדם אשר ישמור דברים האלה בלבד ויתבונן חסדי ה' :

פתח אליהו ואמר. אליהו הנביא זכור לטוב כוון לבאר במאמר הזה בקיצור נמרץ רוב גופי החכמה האלהית שנקראת חכמת הקבלה. וזיאר ענין אין סוף באחדותו הפשוט וענין האלילות. וגם זיאר ענין עלמות וכלים וטעם האלילות ומנין הספירות והכרחם. והנה אמר רבון עלמין הכוונה נגד אין סוף. וקראו רבון עלמין. כי הוא רזה לדבר בענין העולם האלילות. לכן קרא לא"ם רבון עלמין. ועוד שרבון עלמין הוא כמו מחויב המציאות. כי מתוך מציאות הנבראים יכיר האדם ויזוה לידו החלקה שיש לעולם מנהיג. ולכן ידבק שיהי' נקרא בשם רבון עלמין. אנת הוא האריך במלת הוא. ופירושו שרבון עלמין אהפ הוא מחויב המציאות. כי אנת מורה על בחינת הנגלה. והו"א מורה על בחי' הנסתר. כלומר שמלך בחי' הנגלה מובן שזחינת הנסתר הוא מחויב המציאות. ואעפ"י שהוא נסתר מהשגת השכל מלך עלמותו. אבל מלך הנבראים והסתדרות העולם שזחינת נפלאה מאד. נודע ונגלה לנו כי יש גבוה מעל כל גבוהים המחדש בטובו בכל יום תמיד מ"כ. כאילו הוא שזחינת אהפ לטוב. חד ולא בחושבן ענין זה יובן כמה שמורגל בפי בעלי האמונה באמרו. אחד ולא כאחד המוני. פירוש כי כל מין אחד המוני באיזה חשבון של דברים הנמצאים בעולם יש לו חברים

הוא עִילָאָה עַל כֵּךְ עִילָאִין סְתִימָא עַל כֵּךְ סְתִימִין. יֵיחַ
מַחֲשָׁבָה תַּפְּסָא בְּךְ כֵּלֵךְ. אֲנִיתָ הוּא דְאִפְּיִקֵת עֶשֶׂר תְּקִינִין וְיִקְרִינָן
לְהוֹן

אור צח

חזירים רבים הדומים לו. אלא שהקודם הוא הראשון והבא אחריו מכונה בשם
שני. ויש ערך למספר האחד עם מספר הב' ואפילו עם מספר הרבוא.
לפי שמציאות מספר הרבוא בא מזירוף חלקים קטנים של מספר אחד אחד.
מה שאין כן ברבון עלמין שהוא אחד ואין שני בדומה לו. ואף גם אין ערוך
לו כלל עם כללות ההשתלשלות של כל העולמות. כי אינו בגדר תפיסה
והלכשה כלל. אף לא כדמיון הלכשה הרוחניות בגשמיות. כי כל ההשתלשלות
של רבוא רבבות העולמות דאילות בריאה יורה עשה נבראו רק מן גילוי
והארה בעלמא מאור העלמיות של הא"ם שאין מהותו מושג לו כלל. אלא
שבו הכוונה של "אחד" הוא על ד' השלילה. שהוא אחד בערך כזה שאין
שני בערר להמשיל לו. והוא אמת הוא חד ולא בחושבן. פירוש שאין "אחד"
הזה יכול לכוון בשום חשבון שבעולם. יטן כי אין שני לו. או יתבאר בקיור
שאין "אחד" הזה כמו האחד של איזה חשבון שבעולם. כי בכל חשבון
שבעולם מובן מע"יו במושכל הראשון שמספר האחד הוא מספר המיעוט
שבוה החשבון. ושאר המספרים שבוה החשבון הם המרובים. אבל האחד של
הרבון עלמין נהפוך הוא. שזה האחד הוא המספר המרובה נגד כל מיני
המספרים המרובים אשר בכל מיני החשבונות שבעולם. כי כל הבריאה עם
רבוא רבבות העולמות אשר זה היא המיעוט נגד זה האחד. והכל לעומתו
בערך טפה אחת נגד ים האוקיינוס. אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא
על כל סתימין כירוש עליון על כל העליונים הוא שהא"ם נקרא עלת כל
העלות וסבת כל הסבות כי כלם עלולים ממנו. הוא המאליז והמה נאללים.
ומפני שאמר אנת ועל"ה. שכל זה מורה היותו נתפס במקום ומושג
במהותו. כי אנת מורה איזה מהות. ועל"ה מורה על סימן המקום. ואין
מן המדות האלה באלוה. כי אינו נתפס במקום ואין מהותו מושג כלל, לזה
אמר סתימא על כל סתימין. להורות שאין לענין מקום שום שייכות אליו ח"ו.
כי אפילו בערך הסתימין הוא טמיר ונעלם אליהם שאין משיגין בו כלל. וכל
הספירות העליונות וכל השכלים הנפרדים הן בערכו כבעלי גוף לרוב העלמו
וסתימיתו מהם. לית מחשבה תפיסא בך כלל הכוונה בזה שהגם
שהענינים הרוחניים יכולים להיות מושג במחשבה. אבל בזה"ם אפילו תפיסה
מועטת במחשבה אין בו כלל ח"ו, כי גם כח הרוחני של המחשבה הוא כמו
דבר גשמי לעומת הרוחניות של מהות הא"ם בזה. אנת הוא דאפיקת
עשר תקונין אחר שהפליג במעלות המאליז במלות קלות המחיל לדבר
בענין האילות שהא"ם האליז עשרה נאללים שנקראין תיקונין. מפני שיש
בהם תקון הכח והגבורה הכלתי תכליתות של המאליז. מטעם שעל ידי
אמנעותם

וַיְהִי עֶשֶׂר סְפִירוֹת לְאַנְהָרָא (נ"א לְאַנְהָרָא) בְּהוֹן עֲלֵמִין סְתִימִין דְּלֵא
אֲתַגְלִין וְעֲלֵמִין דְּאֲתַגְלִין. וּבְהוֹן אֲתַבְסִיאת מְבַנִּי נִשְׂא. וְאַנְתָּה הוּא
דְּקִשִּׁיר

אור צח

אמלעותם דוקא יכול המאליל לבוא לידי התגלות כמו וגבורתו לבדו עולמות
וגבראים בעלי גבול. וכן גם לענין השפעת השפעת הן העשר ספירות
בדד המאליל ככלים ביד האומן לתקן בהם כל פעולותיו. וכן תקון העולם
מטעם שכל ידן תהיה הנהגת העולמות. והמאליל יוכל על ידן להסתדר
וללמס אור השפע. באופן שיוכלו העולמות לקבל השפעת אורו במדה ולמס
שלא יתבטלו ממלאותן. וקרינן להון עֶשֶׂר סְפִירוֹת פִּירוֹשׁ שהעשרה תיקונין
האלה אהנו קוראים אותן בשם ספירות. מלשון ספיר והארה. והטעם מפני
שבהן מאיר אור הא"ם. ועל ידי אמלעותן נשפע הארה לכל העולמות ולכל
הגבראים הנגלים והנעלמים בכל רגע ורגע להיותן חיים וקיימים. לְאַנְהָרָא
[לְאַנְהָרָא] בהון עֲלֵמִין סְתִימִין דְּלֵא אֲתַגְלִין וְעֲלֵמִין דְּאֲתַגְלִין יורה
בזה כי טעם אילות העשרה תיקונין הוא כדי שהא"ם יאיר בכן הארתו
וינהיג ויחיה על ידי אמלעותן עולמות העליונים הנסחרים ועולמות התחתונים
הנגלים. כי אם לא היו הספירות לא היו העולמות בבה לקבל שפע הארה
הא"ם ב"ה לרוב רוממותו וגדלותו. והיו מתבטלים במלאותן. מלא שטעם
אילות הע"ס הוא מפני שני ענינים שכמעט הם ענין אחד. אם מפני שרעה
הא"ם לבוא לידי התגלות כח מלכותו בבחינת נחות דרגא להאליל ולבדו
וליצור ולעשות רבבות עולמות עם גבראים בעלי גבול וגשמיים. ואם מפני
שרעה הא"ם להסתיר וללמס אורו הגדול בכדי שיוכלו כל העולמות עם כל
הגבראים הנמלאים בהם אפילו הגבראים הגשמיים לקבל תמיד אורו והשפעתו
במדה ולמס וגבול כל אחד לפי כחו ומדרגתו ולא יתבטלו במלאותן.
ובהון אֲתַבְסִיאת מְבַנִּי נִשְׂא יבאר בזה עוד תיקון אחד שנעשה ע"י
העשר ספירות הנקראין תיקונין. והוא שאם לא הי' מתלבש הארת אור
הא"ם בהספירות. כדמיון כח הגשמה שמתלבש ומתפשט בפנימיות אברי
הגוף. אז ממילא היה כן בעולם העשיה שהיה מתגלה הארת אור הא"ם
כלי לבוש. וגם לעיני האדם הגשמי היה מתגלה אותה הארה. ואז לא היה
באפשרות שתתקיים הגשמה בגוף הגשמי בראותה נועם זו אותה ההארה.
כמש"כ כי לא יראי האדם וחי. אבל כיון שאותה ההארה מתלבשת תוך
הספירות, ע"י נתכסית אותה ההארה מן האנשים הגשמיים ויכולים להתקיים
בעולם. ומה שכתוב ואתה מחיה את כלם. וכן מה שכתוב ומלכותו בכל
משלה. הכל נעשה בהסתדר. ואנתי הוא דְּקִשִּׁיר לון ומיוחד לון ר"ל
שאפ"י שכל ספירה פועלת פעולה אחרת אל טעמה ח"ו לומר שיש התפרדות
ביניהן. אלא שכל הפעולות ממקור אחד נובעות. והוא כח הא"ם המתפשט
בפנימיותן. כמו בגוף האדם שכל אבר מיוחד לפעולה אחרת. וכל הפעולות

דִּקְשֵׁד לִזְנוּ וּמִצְחֵד לִזְנוּ. וּבְנִין דְּאַנְתָּ מְלֵנְאוּ כִּי מֵאֵן דְּאַפְרִישׁ חֵד מֵן
חֲבֵרִיה מֵאֵלִין עֶשֶׂר סְפִירָן אֶתְחַשֵּׁב לִיה כְּאֵלֹ אֶפְרִישׁ בְּךָ. וְאֵלִין
עֶשֶׂר

אור צח

מבטות מן כח אחד שהוא כח הנשמה המתפשט בפנימיות כל אבר ואבר,
ומה שאמר כפל לשון קש"ר ומיח"ד. ירמז בזה אל ב' מיני דביקות שיש
בהספירות. האחד הוא ענין התקשרות שיש להן אלו עם אלה להיומן ממוזגות
כל אחת מכלן. והשני הוא ענין היחוד של זיוג מצחינת משפיע ומקבל כדי
להמשיך עי"ז את אור הא"ם בהשתלשלות מטה מטה עד הגבראים הגשמיים
והשפלים להתיחסם. כמש"כ וחתה מחיה את כלם. ומחדש בטובו בכ"י
חמיר מעשה בראשית. וענין היחוד של זיוג אינו טורק אלא ב'ד' ספירות שהן
חכמה ובינה ונקראות אבא ואימא. וגם בתפארת ומלכות הנקראות ברא
וברתא או זעיר וטוקזיה. ועל אלה הד' ספירות רומזות הד' אופיות שג
השם הוי"ה ב"ה. וכל ספירה מאלה הד' ספירות היא שורש לעולם מלא
ושלם שהן הד' עולמות. האילות. בריאה. יצירה. עשיה. אבא נעשה שורש
לעולם האילות. אימא שורש לעולם הבריאה. זעיר שורש לעולם היצירה.
מלכות שורש לעולם העשיה. ובכל עולם ועולם יש בפרטיות עשר ספירות
מיוחדות. נמצא שהעשר ספירות של עולם האילות הן בבחי' זכר. עשר
ספירות של עולם הבריאה הן בבחי' נקבה. עשר ספירות של עולם היצירה
הן בבחי' זכר. ועשר ספירות של עולם העשיה הן בבחי' נקבה. ואלה הד'
עולמות שהן בכלל ב' מיני זיווגים יש להם עוד ד' ענינים שהם זה למטה
מזה. הלא המה. שכל ומחשבה. קול ודיבור. וכמו למשל במלך ב"ד
הוא הופיעה במוחו שכל שטוב לו לעשות בלד היכלו גן נחמד. וזה
השם יתיק מופיע בלד המלך. ועי"ז מתעורר כח המחשבה. ובה הלב מבין
בפרטיות לפי ערך חמדת הלב באיזו מקום שיהי' הגן. וגדלו ורוחבו.
ומחיה עליה ינטע. והרי זה זיוג אחד של חכמה ובינה. והיינו השכל עם
המחשבה. אח"כ לריך המלך ליתן פקודתו בדבר הזה לעבדיו. ונלך לזה
עוד שני כחות. והן הקול עם הדיבור. והיינו זיוג השני. ומבשרי אמה
אלוה להבין הגמשל במלך מלכי המלכים הקב"ה מה הוא הענין של כללות
הד' עולמות אבי"ע. שהם ד' בחינות זה למטה מזה. חכמה ובינה היינו
שכל ומחשבה. תפארת ומלכות היינו קול ודיבור. וכמו שאלל המלך ב"ד
נעשין ב' זיווגין האלה עי"ז שנשמתו הופיעה במוחו אור שכלי לדבר הזה. כן
הגמשל בהספירות והעולמות שהב' מיני דבקות ששיך בהם. והוא ההתקשרות
שלהן להיומן ממוזגות אלו מאלה. וגם ההתיחדות שלהם בענין זיוג של משפיע
ומקבל. הכל נעשה עי"ז ארית הו"א. היינו עי"ז הגילוי וההארה הבאה מן אור
הא"ם להופיע בפנימיות הספירות. כי הוא להספירות כנשמתא לגופא. כמו
שמזכר בזה המאמר אח"כ. ובנין דאנת מלנאו כל מֵאֵן דְּאַפְרִישׁ חֵד
חֲבֵרִיה מֵאֵלִין עֶשֶׂר סְפִירָן אֶתְחַשֵּׁב לִיה כְּאֵלֹ אֶפְרִישׁ בְּךָ.
פירוש

אור צח

פירוש כיון שחיות כל הספירות וכן פעולותיהן השונות זו מזו הכל ממקור אחד יהלכון. והוא הארת אור הא"ם המופיע בפנימיותן ומתלבש בכן. נמצא שכל דביקות בשרש אחד. כי אותה ההארה קשורה ודבוקה בעלמיות הא"ם כשלהבת הקשורה בגחלת או כקוי אור השמש בעלמיות השמש. ובכן זה האדם הגורם פירוד בין הספירות ומונע הזדווגותן יחשב לו כאלו פגם במלך מה"מ הקב"ה בעלמו. והמשל בזה אל האדם הקורע לבוש המלך. ומה גם זהויות הלבוש על המלך. אע"פ שלא נגע במלך עלמו. על כל זה פגם בכתר המלך והתחייב ראשו למלך. וכן הנמשל בפגם הספירות. וענין גרם הפירוד בין הספירות שייך בכל איש ואיש מישראל לפי ערכו ומדרגתו ושורש נשמתו. וכל מה שהאיש גדול יותר במדרגתו הוא יכול לגרום פגם ופירוד יותר גדול. וע"ז כתיב וכיצדיו נשערה מאד. שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה. וגרם הפירוד יכול להיות או ע"י כח המחשבה. כמו למשל אם יתשוב האדם שספירות החד והרחמים הן שונות לגמרי מן ספירת הגבורה. ויאמר שהשם של מדת החד שהוא השם אל והשם של מדת הגבורה שהוא השם אלהים הן ח"ו ב' כחות נפרדות. הרי זה נקרא מקלף בגמיעות ומפריד בין הדבקים. כמו למשל אע"פ שגמיעה זו עושה תפוחים וזו תאנים. וזו עושה פירות שיש בהם סם המות. ח"מ יניקה אחת לשורשן מן הארץ. והשתמות היניקה נעשית רק בהעלים. ועוד לך משל יותר נאות כמו קוי אור השמש אם יעברו דרך חלון של עשר מיני עששיות מעשר גוונים משונים. וקוי האור אשר יגיעו אל עבר הקיר אשר נגד החלון נראה בהם עשר גוונים. והנה לפי האמת אור השמש אחד הוא לכל העששיות ואין בו שום השתנות. אלא שהשתמות הגוונים בזה מן גווי העששיות. וכן הוא הנמשל בהספירות שהארת אור הא"ם המתלבש בהספירות אין בו שום השתנות ורק ההשתנות של פעולותיהן נעשה אח"כ ע"י עלמיות הספירות. ועוד יכול להיות גרם הפירוד בין הספירות ע"י שישראל אינם מקיימין התרי"ג מצות. כי ישראל יש להם זה הכח שע"י עבודתם בתורה ותפלה ומלות גורמים הזדווגות הספירות ליחדא קב"ה ושכינתיה. והוא היחוד של תפארת ומלכות להמשיך שפע מן המקור. כמש"כ תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו וגו'. היינו שזאת הגדלות ניתנה רק לישראל שיכלו ליתן עוז לאלהים ע"י עבודתם. והיינו שהספירות יזדווגו להמשיך שפע מן המקור. וכן להיפוך בלש ח"ו ישראל חוטאים בהתרי"ג מצות גורמים פירוד בין הספירות. וזה גורם מגיעת השפע וממילא שולט הרע בעולם. ולזאת יזהיר להאדם לבלתי יגרם ח"ו להפריש חד מן חבריה מאלין עשר ספיין :

והנה במה שאמר ובגין דאנת מלגאו ראיית להארץ מעט. כי נקל בזה לטעות כדעת שעת קאת מקובלים האומרים שעלמיות ומהות הא"ם מתפשט מוך הספירות. ולא זה דרך האמת. אלא האמת הוא כמו שייסד אדמו"ר גאון עוזנו מרן הרב בעל התניא זוקלה"ה בסידור החב"ד שלו המיוסד

אור צח

המיוחד על יסודי קבלת הארץ"ל. וזה לשונו בקיטור מעט. **הטעם** מה שנקרא אור א"ם בלשון אור. היינו מפני שהוא כמשל זיו ואור השמש, שאינו אלא צחי' התגלות בלבד ולא צחי' עצמיות. כך אור א"ם הוא רק צחי' התגלות בלבד. והארת הקו והחוט שנמשך ממנו אחר הצלום צד' העולמות אצ"ע אינו אלא רק צחי' הארה בעלמא ממנו. ואין ערוך כלל לא"ם עם כללות השתלשלות הד' עולמות. וכמש"כ אני ד' לא שנית. פ' צלי שום שמי כלל בין קודם ההשתלשלות לאחר ההשתלשלות. לפי שהא"ם ית' אינו מותפס בצחי' הלבשה כלל בהשתלשלות. שאם הי' לו צחי' תפיסה והלבשה הרי ית' זה שני בעצמותיו. אלא ודאי שלא הייתה ההארה הראשונה מצחי' עצמותו כלל. אלא מצחי' אורו וזיוו של עצמוהו. ואין להארה הזאת ערך כלל לגבי עצמותו כמו שאין ערך לזיו קוי אור השמש לגבי השמש עצמה. ויוזן יותר ענין הוה מתשל חי' הנפש המתפשט בצברי הגוף. שאין חיות הזאת ג"כ רק צחי' גילוי מעצמות הנפש. דמפני שהנפש היא רוח חיים בעצם ע"כ בהאיר ממנה אור לדבר זולתה מביאה היא שמה זרם כח החיים להחיות אותו הדבר, אבל לא שחיות אותו הדבר נחשב מצחי' עצמיות רוח החיות שבנפש. ומה שנקראה כחות מחולקים בצברי הגוף. כמו כח השכל במוח והראיה בעין וכיוצא. כל זה נתהווה רק מן ההתגלות של הנפש שע"י גילוי הארתה היא מאירה במוח וכל אצרי הגוף באור שיה. ורק מחמת כלי המוח נעשה מן הארת הנפש צו. אור שכל. ומחמת כלי העין נעשה שמה מן הארת הנפש אור של כח הראות. נמצא שהכל מין הארה אחת היא וההשתנות מולדה רק ע"י אצרי הגוף. וכל זה הוא מפני שבנפש אין ניכר שום התחלקות. כי הוא רק אור אחד פשוט. והמופת לזה מה שאנו רואים שחגר וסומא מוליד ולד בגוף שלם. והוא מפני שחסרון הרגל והעין בגופו לא גרם שום חסרון בנלשו. וע"כ מוליד הוא תמיד גוף שלם כללמו. ומהו יובן שיש בנפש צחי' עצמותה שמובדל לגמרי מצחי' התפשטותה בצברי הגוף לכחות מחולקים. להיות כי התחלקות כחותיה אינו אלא צחי' התגלות הארתה בלבד. כדמיון זיו השמש שמאיר בחלל העולם על הארץ. ויש עבים מפסיקים. וכמו כן כלים מכלים שונים דרך חלונות שיש בהם עשיות כמה גווניו שע"י נשתנה מהות הגילוי של הארת זה האור. אבל כל זה אינו שייך כלל וכלל לצחי' עצמיות מאור השמש. וככל הדוגמא הזאת יובן למשכיל למעלה בפירוש צחי' אור א"ם. דמאחר שנקרא בשם אור הרי הוא רק צחי' התגלות ההארה מן עצמותו ית' ממש הנקרא חי' החיים. כלומר עצמיות מקור כל החיים. ורק מבחינת התגלות ההארה מן עצמותו ית' נמשך המשכות פריטות רבות ע"י בחינת הקו דוקא בפנימיות הספירות של הד' עולמות אצ"ע בהשתלשלות מטה מטה להיותו בצחי' וחתה מחיה את כולם בהסתער עלום מאד. ומכל זה יובן מה שאמר ובגין דאנת מלגאלו. שאינו מדבר מן העצמיות ומהות הא"ם כי אם מן גילוי הארתו המתפשט בפנימיות הספירות ככה הנפש בגוף.

עֲשׂוּ סְפִירָן. אֲנֹן אֶזְדִּין בְּסִדְרָן. חֵד אֲרִיךְ וְחֵד קֶצֶר וְחֵד בִּינֹנִי.
וְאֵתָּה הוּא דְאֵנְהִיג לָן. וְלִית מֵאן דְאֵנְהִיג לָךְ דָּא לֹא עֲלֵילָא וְלֹא לְתִתָּא
וְלֹא מִכָּל סְטְרָא. לְבוּשִׁין תְּקִינָת לָן דְּמַנְיָהוּ פְּרָחִין נִשְׁמַתִּין לְבָנִי נִשְׂא.

ובמה

אור צח

ואלין עשו ספירן אינן אזלין בסדרן חד אריך חד קציר וחד בינוני הכונה בזה להורות לנו שסדר עמידת הספירות הוא כסדר אליהן זו למעלה מזו כדרך עלה ועלול. ואין הכונה באמרו אריך וקצר על אורך וקוצר גבוליי ממש ח"ו אלא שרואה לבאר לנו בזה שהעולם מתנהג עפ"י ג' מדות האלה שהן חסד דין ורחמים. והכל נעשה ע"י הספירות שהן גבוליים לפי ערך מדרגת מלכ הנבדלים. ולא מלך המאלי. כי אללו לא שייך שום השתנות המדות רק הטוב הטוב כלבד. ופי' של אריך היינו קו החסד ששם אריכת אפים אפי' לרשעים. וקצר ר"ל קצר אפים. דהיינו בעל חמה שהוא קו הדין. ובינוני הוא קו הרחמים המתמלע בין שניהם. דהיינו שספירת תפארת היא מהמלצה בין ספירות חסד וגבורה. וכן ספירת יסוד היא בין נחם והוד. וכל זה נכלל באמרו אריך קצר ובינוני דהיינו חסד דין ורחמים שזה כללות כל האלילות. וזה כללות התקשרות הספירות אלה עם אלה להיוון זמזומות לפעמים על חסד. לפעמים על דין ולפעמים על רחמים. ואנת הוא דאננהיג לון ולית מאן דאננהיג לך לא לעירא ולא לתתא ולא מכל סטרא הכונה בזה היא כיון שאמר שהשני של חסד דין ורחמים ושאר השניים הם מלך הספירות. עלינו להזהר שלא מפני כך נייחס הפעולה אליהם. כי הלא מלך עלמן אין בכתן לפעול כלום. וכל כחן הוא רק מן הא"ם המאלי ע"י שמופיע אורו בתוך הספירות וממלא אותן כנשמה בגוף. ע"י הכח הזה המאיר בתוכן וחופף עליהן הוא מנהיגן כרוצה עדרו ינהל. לכל אשר יתן יתן אותן. וע"ז אמר אנת הוא דאננהיג לון. וכדי להודיע שאין אלל המאלי שום הכרח ולא שום התפעלות שיהיה נתפעל מדבר זולתו. אשר יהיה מוכרח בעבורו להשתנות מרעון אל רעון. ע"ז אמר ולית מאן דאננהיג לך וכו'. ועפ"י נבין כשאנחנו מתפללים ומזכירים שמות הקדושים והכינויים של הקב"ה. שכל שם וכינוי מרמז לספירה מיוחדת. שתה"כ כוונתנו בזכירת וקריאת השמות לאותה הספירה שזה השם או הכינוי מרמז עליה. אבל המחשבה תה"כ לקשר אותה הספירה במקורה שהוא אור הא"ם. כדי להמשיך בתוכה שפע חדשה מן המקור שהוא עמיר ונעלם. ובאופן זה יש בכחם לגרום השפעת השפע לכל העולמות. וע"ז אמרו חז"ל אליו ולא למדותיו. לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתיין לבני נשא פירוש כיון שראה המאלי שע"י אמצעות עולם האלילות כלבד עוד לא יהיו מוכשרים נבדלים נשמיים לקבל הארתו הגדולה והעמומה. ע"כ ברא השתלשלות של עוד ג' מיני עולמות כוללים זה למטה מזה. כדי שאמרי הסתרות רבות

אין

וּכְמַה גּוֹפִין תְּקִינַת לֹאן דְּאַתְקַרְיָאוּ גּוֹפִין לְגַבִּי לְבוּשִׁין דְּמַבְסִין עֲלֵיהוֹן .

ואתקריאו

אור צח

אין מספר יוכלו גם נבראים שפלים לקבל חיות מן מקור החיים. פי' אמנעות הספירות אשר בכל הד' עולמות הכוללים. ועתה אחיל למנותן בסדר. ואמר ראשית לבושין תקינת לון. היינו שעוד צרא המאזיל ספירות אחרות של עולם הבריאה. שהן נקראין לבושין לגבי עשר ספירות דאליות וספירות דאליות בערך הלבושין. שהן הפירות השניות ועולם הבריאה. נקראין גופין. ואור הא"ם הוא כשמתא' לגופא בעולם האליות. והענין של גופא ולבושא גם בעולמות שלמטה מהם הוא. כי גופא לגבי לבושא הוא פנימיות לגבי חיצויות ונסתר לגבי נגלה. כי אין הגוף מתגלה ערום רק ע"י לבוש. והחילוק שבין פנימיות וחיצויות הוא. שהפנימיות הוא צבחי' דוכרא משפיע. והחיצויות היא צבחי' נוקבא. שמקבל החיות שלו מן צבחי' הפנימיות. כמו שהגוף מקבל חיות מן כח הנפש אשר בפנימיות אבריו. וכן עולם האליות הוא צבחי' דוכרא ופנימיות לגבי עולם הבריאה שהוא צבחי' נוקבא וחיצויות. ולפיכך נקרא עולם האליות אבא. ועולם הבריאה נקרא אימא. אבל הענין של נשמה' לגופא לא מזכר עוד בעולמות שלמטה. כי הטעם של נשמה' לא יתכן כי אם על הארת אור הא"ם שהוא נשמה' דכלהו עלמין. ורק זאת יתכן לכוונת השתלשלות עולמות דלמטה בשם גופין ולבושין. שהוא פנימיות וחיצויות צבחי' דוכרא ונוקבא. וזה יובן אמרו דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא. ר"ל כמו בנשמות נעשית- התולדה ע"י זכר ונקבה. כן ברוחניות ע"י הדווגות ב' עולמות עליונים הנקראים אבא ואימא. שהן עולם האליות ועולם הבריאה. נולדין נשמות של הדיקים הגדולים שהן מעולם האליות. ונתגלות לפניהם לבני נשא ע"י עולם הבריאה. וזהו שאמר דמנייהו דוקא פרחין. היינו שהן באות לידי התגלות ותולדה ע"י הלבושין דוקא. שהוא עולם הבריאה עלמא דנוקבא. וכמה גופין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושין דמבסיין עליהון פירוש אחר שהזכר בריאה ב' עולמות הכוללים של אליות ובריאה שהן צבחי' גופא ולבושא דוכרא ונוקבא דמודווגין כחדא. עתה יאמר עוד שראה המאזיל כי אין די בשתי אלה עולמות הכוללים להתגלות נבראים גשמיים. כי לא יוכלו לשבול עוד אורו הגדול ויתבטלו צמיאות. ולפיכך הרבה עוד תיקונין לצבוא עוד שני עולמות כוללים של צבחי' דוכרא ונוקבא דמודווגין כחדא. ובהם כמה וכמה ספירות שיתסירו ועלימו יותר ויותר לאור הא"ם. כדי שיוכלו להבראות נבראים גשמיים ולהיותם בקיום חזק. וע"ז אמר וכמה גופין תקינת לון. פי' שבלבד תיקון הלבושין שהן העשר ספירות דבריאה. תיקון עוד להעשר ספירות דאליות מדרגה ג' של כמה ספירות בעולם כללי שנקרא עולם היצירה. והספירות שלו נקראין גופין. מפני שנברא להן עוד מדרגה ד' של כמה ספירות בעולם כללי שנקרא עולם העשיה. שהן צבחי' לבושין לגבי הספירות של

וְאֶתְקַרְיָאוּ בְּתִקְוָנָא דָא. חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא. נְבוֹרָא דְּרוּעָא שְׁמַאלָא.
תפארת

אור צח

של עולם היצירה. ומעם שמותיים גופין ולבושין הוא מפני שגם הם ב' בחי' של דוכרא ומוקבא דמזדווגין כחדא. להמשך השפעות ממקור החיים עד הנבראים הגשמיים והשפלים. הספירות של עולם היצירה נקראין גופין. כיון שהוא עלמא דדוכרא. ונקרא ג"כ ברא או זעיר. והספירות של עולם העשיה נקראין לבושין. כיון שהוא עלמא דמוקבא. ונקרא ג"כ ברתא או מוקבא דזעיר. כדמיון ב' עולמות הראשונים אלילות ובריאה שנקראים אבא ואימא. כיון שהם במדרגה יותר גבוה מחמת שקרובים יותר להמקור. וגם שהזדווגותן הוא תדירי לזורך קיום כל העולמות. משא"כ ההזדווגות של ברא וברתא שפולה בעצדות ישראל עם קרובו. וגם קדושת הזמן גורם הזדווגותן. ויש בהזדווגותן הרבה מדרגות פרטיות. כי לאו כל הזמנים שוין. ולאו כל העצדות דומין. נמלא שזכר עד עתה ב' מיני הזדווגות של בחי' דכורא עם בחי' מוקבא שהן ד' מדרגות של ספירות מן ד' עולמות כוללים הנקראים אלילות בריאה יצירה עשיה. והשורש שלהן הן הד' ספירות מן העשר ספירות של עולם האלילות הנקראות חכמה ובינה תפארת ומלכות. ולענין הפעולות וההתגלות מיוחד לכל עולם ועולם פעולה אחרת מדרגה אחר מדרגה להתגלות יותר ויותר. וכן נקראות שכל ומחשבה קול ודיבור. ולענין הזדווגותן נקראין אבא ואימא ברא וברתא. וגם הד' אותיות של השם הו"ה ב"ה הן מקורים להד' עולמות של אבי"ע כזה. י חכמה. ה בינה. ו תפארת. ה מלכות. ומלבד זה מאיר בכל עולם שם הויה שלם עם אותיות מלאות. בעולם האלילות מאיר שם הו"ה של מילוי ע"כ כזה וי"ד ה"י וי"ו ה"י. בעולם הבריאה הוא שם ס"ג כזה וי"ד ה"י וא"ו ה"י. בעולם היצירה שם מ"ה כזה וי"ד ה"י וא"ו ה"א. בעולם העשיה שם ב"ן כזה וי"ד ה"ה וי"ו ה"ה. וגם מאיר בכל ספירה וספירה מן העשר ספירות שם הו"ה בניקוד אחר כזה. בספירת כתר מאיר שם הו"ה בניקוד קמץ. בספירת חכמה בניקוד פתח. בספירת בינה בניקוד לר"ה. בחסד סג"ל. בגבורה שו"א. בתפארת חול"ם. בגלח מיר"ק. בהוד שור"ק. ביסוד מלופ"ם. במלכות מאיר שם הו"ה בניקוד שח"ק שהוא שו"א חול"ם קמץ. ועי' כל העולמות עם כל הספירות שלהן הן קשורים ודבוקים אלו עם אלה באחדות הגמור. כי כח אחד של השם הו"ה ב"ה מאיר בכלם. ואתקריאו בתיקוונא דא חסד דרועא ימינא נבורה דרועא שמאלא תפארת גופא עתה חוזר לפרש העשר ספירות דאלילות בפרטיות למה הן משמשות. ומבין אותן כללם אדם ישר. ומתחיל מן ה' מדות מה שנגלה יותר וגם נקל יותר להבין תכליתן. ואומר כמו שיש באדם יד ימין ויד שמאל והגוף באמצע. כן יש ג' ספירות הנקראות חסד גבורה תפארת. וענין ימין למעלה היא מדת החסד להשפיע

תפארת גופא. נצח יהוד תרין שוקין. יסוד סיומא דגופא אות
ברית

אור צח

אך טוב וחסד בעולם. ומדת הגבורה היא מדת הדין להעניש את הרשעים
ולכריך על הלדיקים שלא תגיע להם כל רע. ומדת התפארת היא מדת
הרחמים הממולעת בין חסד וגבורה. וכל זה נקל להבין שנלכדות לאורך ההנהגה
הטובים בהשגחה פרטית של שגור ועונש. נצח יהוד תרין שוקין הנה ראיתי
כאן להאריך מעט במקום שקלרו המפרשים. ואגב יתורן תלונת המשכילים
אשר כל מעיינם ואמונתם בחקירה ודרך הטבע. ויפערו פיהם לבלי חק
ללעוג מן המקובלים. באשר שלא הראו מקום בספירות את המקורים מן כל
הכחות השולטים בעולם הזה בכח אביר וחזק. אשר נקראים בשם דרך הטבע.
ואבאר בזה בעזרה"י כי הנה קלרו המפרשים בביאור תרין שוקין לאיזה ענין
הן משמשות בין הספירות. ומה היא תכליתן והשפעתן בחך העולמות. ויפקח
הש"ת את עיני להבין כי כמו שיש באדם הגשמי שתי רגלים המניעות את
הגוף ממקום למקום. ונקשר בהן כח התנועה להגיע את כל הגוף בכמה
תנועות שונות. ומצדדי אחזה אלוה שכן הוא בהללם אלהים העומד מן עשר
ספירות. שלריך להמלא בהן שתי ספירות שמהן יושפע לעולם כל מיני כחות
הגורמים הגורמים כל מיני תנועות שבעולם. ויש מהם שמחשקרים גם
לדברים גשמיים. והם הכחות הידועים והניכרים בעולם. כמו כח המושך
וכח הדוחה. ויש בכלל זה כח המאגנטט וכח העלעקטרין. כח הקור וכח
החום. כח הלוחם. כח המוליד והמהיה כל מיני צעלי חיים שפלים מכל
דבר לח וסרוח. ועוד הרבה כחות כאלה. אשר כלם מולידים וגורמים הרבה
מיני תנועות בעולם. וכל אלה הכחות יש לחלקם על ד' מינים. מין א' הן
הכחות הגורמים הרבה תנועות בעולם ע"י התגברות והתחזקות שכח אחד
רולה לנלח את כח השני המנגדו. או לדחותו ממקום ממקום או לבטלו ולבטלו
לגמרי. כמו הכחות של מושך ודוחה. קור וחום. שכח אחד עובד ומתטעע
בכל תוקפו ע"י שבת הניחות שרולה לנלח את הכח השני המנגדו. כמו כח
האור שדוחה ומבטל את כח החשך. מין ב' הן הכחות הגורמים הרבה
תנועות בעולם ע"י כח ההוד והזיו של חן ויופי ונעימות. אשר ע"י מציא
בכל חקף חשקות והשתוקקות בהסובבים אוחו או בהידועים ממנו להמשך
אליהם להתחבר אתם או לראות אורם. ובכן יובן כי שורש הכחות של כל
מיני התנועות שבעולם הן אותן שתי הספירות הנקראות נלח והוד. דהיינו
שמשפירת נלח נשפע כל מיני כחות הגורמים תנועות שונות ע"י ההתגברות
לנלח בכל תוקפו את הכח המתנגדו. ומן ספירת הוד נשפע כל מיני הוד
חיו חן ויופי ונעימות הגורמים הרבה תנועות חזקות בעולם ע"י החשקות
וההשתוקקות להמשך אליהם. ולפיכך מתדבק הס"א במדת ההוד שהיא ירך
השמאל. בבור הכתוב ויגע בקף ירט. ויונק משם להבין רשח לאדם להשכילו
בדבר

בְּרִית קָדֶשׁ. מַלְכוּת פֶּה תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה קָרִינָן לָהּ. חֲכָמָה מִחָא
אִדִּי

אור צח

בדבר האסור, וע"ז מהפך מן הו"ד לדו"ה. כידוע בסוד הכתוב כל היום דוה. וזה יובן הטעם שהספירות נלח והוד נקראין תרין שוקין. כי כמו התרין שוקין שבאדם הגשמי הן המניעות את כל הגוף ממקום למקום וגורמין תנועות שונות. כן מאותן שתי הספירות נשפע כל מיני הכחות הגורמים כל מיני התנועות אשר בעולם. ועוד יובן עפ"ז ג"כ הטעם למה יניקת הנביאים היא דוקא מאותן השתי ספירות נלח והוד. כי הנביא לריך לניק כח כזה אשר על ידו יוכל לפעול בנבואתו על לב השומע שיהי בטל אליו. וזאת יכול להיות דוקא או ע"י כח הנילוח וההתגברות להרעיש ולהקטיל אתמה על השומעים את נבואתו על דרך שהתגברו נביאים האחרונים. כמו שאמר ישעיהו לבו נא ומוכח. וגראה מי יגלח. והרבה פעמים ה' לריך הנביא להשתמש באותות ומופתים של מוראים גדולים. כדי להתגבר בכח הנילוח על לב השומעים את נבואתו שיהיו מבוטלים אליו. ועוד ה' ביכולת הנביא לפעול כזאת לא ברעש ובמורא. כי אם בכח רוח חן ששורה עליו הוד וזיו ונעימה קדושה. עד שכל רואה ושומע דבריו נתמשך אליו בהשקקות גדולה. ועל זה כתיב ונתת מהודך עליו. וזה היסוד של יניקת הנביאים דוקא מאותן שתי הספירות נלח והוד. [ואבקש מאת הש"ת שבאם בגי'י כזה שיכפר עלי ויסלח לי. כי הוא יודע האמת שכוונתי לטובה להאיר עינים עורות ולהסיר כל תלויה מעל חכמת הקבלה]. יסוד סיומא דגופא אות ברית קודש הנה כמו שיש באדם הגשמי אשר זה שבו תלוי הכח להשפיע ולהוליד בדומה לו עפ"ז מחקיים העולם. כן גם למעלה בהללם אלמים הרוחני לריך להמלא בין הספירות ספירה מיוחדת שעל ידה תלך ההשפעה מעלמא דדכורא לעלמא דנוקבא. והיא נקראת יסוד. כי כמו שקיום כל ציין תלוי בייסוד. כן קיום כל הבריאה תלוי בכח אשר הזה. וכן למעלה אם לא היתה ספירת היסוד המעביר הארת אור הא"ם מעולם לעולם. לא היה קיום ומציאות להעולמות. מלכות פה והורה שבעל פה קרינן לה יבאר כזה ענין ספירה העשירית הנקראת מלכות מה היא משמשת בעולם האצילות. כי הלא מדת המלכות היא עלמא דנוקבא המקבלת ההשפעה של אור א"ם אחרי כמה וכמה שהתשלטו כדי שאותה ההשפעה תתגשם בה עד שחול לבוא לידי התגלות בעולם העשיה לברוא דברים גשמיים ולכלכל אותם. ואין טעם לענין הזה בעולם האצילות. ולפיכך אמר שכלבד זה שהפירת המלכות של עולם האצילות היא נעשית שורש לעולם העשיה כמבואר לעיל. עוד שיך ענין ספירת המלכות גם שם בעולם האצילות שמציאם אור החמורה לידי התגלות וההכנה. כי כמו למשל באדם הגשמי מדרגה האחרונה המציאם את רגו ומהשבתו לידי התגלות הוא הפה ע"י דיבורו. וכן הוא בעולם האצילות

אֵיתִי מַחְשְׁבָהּ מִבְּנֹאוֹ. בִּינָה לְבָא וְכָה הָלַב מִבֵּין. וְעַד אֵלֶיךָ תָּרִין
כתיב

אור צח

האֲלִילוֹת, שֶׁם מַשְׁמַשׁת סְפִירַת הַמַּלְכוּת בְּבַח' פֶּה. כִּיּוֹן שֶׁמִּצִּיאָה לִידֵי הַתְּגֻלּוֹת רְלוּטוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקִּבְ"ה. וְכִדִּי לְהַבִּין מַה הוּא הַרְגֵּז שֶׁסְּפִירַת הַמַּלְכוּת מִצִּיאָתוֹ לִידֵי הַתְּגֻלּוֹת. לִזֶּה אָמַר וְתוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה קָרִינָן לֵה. הֵיינו שֶׁהָיָה הָיָה הַמְּקוֹר שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה. כְּמוֹ שֶׁסְּפִירַת הַתְּפִאֲרַת שֶׁל עוֹלָם הַאֲלִילוֹת הָיָה הַמְּקוֹר שֶׁל תּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה. וְכֵן הַתּוֹרָה הָיָה רְלוּטוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא ית"ש. וְלִפְיָךְ הַלּוּמֵד תּוֹרָה. אֲע"פ שֶׁלּוּמֵד דְּבָרִים פְּשׁוּטִים מַעֲנִינִים גַּשְׁמִיִּים וְנִמּוּכִים. כְּמוֹ שֶׁנִּים אֲחוּזִין בְּטָלִית וְאִזְר שִׁנָּה אֶת הַפֶּרֶה. מ"מ הוּא מִמְּשִׁיךְ עַל עַלְמוֹ אִזְר קָדוֹשׁ וְנִשְׁמָתוֹ בָּאָה לִידֵי הַתְּהַלּבוֹת וְדִבְיוֹת. כִּיּוֹן שֶׁמִּדְּבַק אִזְ שָׁכֵל בְּרָגֵן הַבּוֹרָא ית"ש. כִּי כֵן הוּא רְלוּטוֹ ית"ש שֶׁבָּאִים יִקְרָה בְּעוֹה"י קֵךְ יִכֵּךְ יִהְיֶה הַפֶּסֶק קֵךְ וְכֵךְ. וְכִיּוֹן שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה אֵינָה מוֹבַחַת בְּלִתי הַתּוֹרָה שֶׁבַע"פ. ע"כ נִמְלָא שֶׁסְּפִירַת הַמַּלְכוּת מַשְׁמַשׁת גַּם שֶׁם בְּעוֹלָם הַאֲלִילוֹת בְּבַח' נִקְבָּא. כִּי הָיָה הַמִּצִּיאָה לִידֵי הַתְּגֻלּוֹת וְהַבְּנָה אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה שֶׁהָיָה בְּבַח' דּוֹכְרָא הַנּוֹבֵעַ מִסְּפִירַת הַתְּפִאֲרַת שֶׁל עוֹלָם הַאֲלִילוֹת. חֲבַטָּה מוֹחָא אֵיתִי מַחְשְׁבָהּ מִבְּנֹאוֹ אַחֵר שֶׁצִּיָּאָר טַעַם ז' סְפִירוֹת הַתְּחִנוּתוֹת שֶׁנִּן בְּבַח' גּוֹפָא. חוּזֵר מִתְחַל לַעֲלֹא לְבָאָר גַּם ג' סְפִירוֹת הַרְאֻשׁוֹת שֶׁנִּן בְּבַח' רִישָׁא וְלִבָּא. וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר שֶׁסְּפִירַת הַחֲכָמָה הָיָה רַק בְּבַח' מַחֲשָׁבָה מִלְּגָאֵל אֲבָל אֵין הָיָה שָׁכֵל הַכּוֹלֵל. כִּי הַשָּׁכֵל הַכּוֹלֵל הֵיינו הַמְּקוֹר שֶׁל כָּל מִינֵי חֲכָמוֹת שֶׁבְּעוֹלָם. וְהָיָה סְפִירַת הַכֹּהֵן כְּמוֹבָאָר אַח"כ. וְסְפִירַת הַחֲכָמָה הָיָה רַק כְּמוֹ עַקֵּף הַגְּאֻלָּת מִן הַשָּׁכֵל הַכּוֹלֵל. וְכֵמוֹ שֶׁמּוֹרְגֵל בְּפִי הָאֲנָשִׁים לְאֲמַר. מִי שֵׁשׁ לוֹ שָׁכֵל מִוֵּב הוּא יִכּוֹל לְהַבִּין לְמַשֵּׁל חֲכָמָה הַחֲכָמָה אוֹ חֲכָמָה הַמּוֹזִיקָא וְכִיּוֹלָא. לֹא וְלִמַּד שֵׁשׁ ג' עֲנִינִים בִּזֶּה, א' שָׁכֵל הַכּוֹלֵל. ב' הַחֲכָמָה שֶׁהָיָה עַקֵּף הַשָּׁכֵל הַכּוֹלֵל הַמְּכִילָה בְּקִרְבָּה אִיזֵר מִיֵּן חֲכָמָה שֶׁבְּעוֹלָם. ג' הַבִּינָה. וְהֵיינו הַבִּנָּה עַקֵּף הַחֲכָמָה הַזֹּאת בְּכָל פְּרָטִיּוֹתֶיהָ. וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר אֵיתִי מַחֲשָׁבָה מִלְּגָאֵל. כִּי כָּל בַּח' דּוֹכְרָא נִקְרָא מִלְּגָאֵל. הֵיינו פְּרִימִיּוֹת. וְבַח' נִקְבָּא נִקְרָא מִלְּבָר. הֵיינו חִלּוּנוֹת. עַל שֶׁם שֶׁהָיָה מְכִינָה וְמוֹלִירַת אֶת הַפְּרִימִיּוֹת וּמִצִּיאָתוֹ לִידֵי הַתְּגֻלּוֹת. וְהֵיינו ג' כְּנ"ל בְּעִנִּין גּוֹפָא וְלִבּוֹשָׁא. שֶׁהֵם ב' עֲנִינִים שֶׁל בַּח' דּוֹכְרָא וְבַח' נִקְבָּא. פְּרִימִיּוֹת וְחִלּוּנוֹת. וְלִפְיָךְ אֲמַר שֶׁסְּפִירַת הַחֲכָמָה. שֶׁהָיָה רַק כְּמוֹ עַקֵּף הַגְּאֻלָּת מִן הַמְּקוֹר שֶׁל הַשָּׁכֵל הַכּוֹלֵל. הָיָה בְּבַח' מַחֲשָׁבָה מִלְּגָאֵל. כְּלֹמֶר פְּרִימִיּוֹת בַּח' דּוֹכְרָא שֶׁנִּקְרָא אֲבָל. כִּי כָּל זֶמֶן שֶׁהַחֲכָמָה לֹא נִתְּלַמְּדָה בְּכָלִי הַבִּינָה לְנִמּוּס וְלִיִּיר אֹתָהּ בְּכָל פְּרָטִיּוֹתֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ. אֵינָה עוֹד בִּיכּוֹלֶת לְבּוֹא לִידֵי הַתְּגֻלּוֹת וְהַכֹּהֵן. וְאֵינָה מוֹכְשֶׁרַת עוֹד לִיהְנוֹת מִמֶּנָּה. וְהָיָה הָיָה כְּמוֹ לְמַשֵּׁל אֶת הַדּוֹפִיעָה מַחֲשָׁבָה בְּמוֹחַ הָאָדָם שְׂמוּב לוֹ לַעֲשׂוֹת לַעֲלֹמָה פְּלִגְוִין נָאָה לְבִית דִּירָה. הָרִי מַחֲשָׁבָה הַזֶּה אֵין בִּיכּוֹלֶת לְבּוֹא לִידֵי הַתְּגֻלּוֹת וְלְהוֹלִיאָה מִכָּח אֵל הַפּוֹעֵל עַד אֲשֶׁר יַעֲמוּק הֵיטֵב בְּכָלִי הַבִּינָה שֶׁהֵם הַלֵּב מִצֵּן לִפִּי עֵרֶךְ חֲמֻדַּת הַלֵּב לְנִמּוּס מַחֲשָׁבָה הַזֹּאת בְּמִדּוֹת וְשַׁעֲרֵין וְלִמּוּמִין אֵין וְמָה וְכֵמוֹ. בִּינָה לְבָא וְכָה הָלַב

כְּתִיב הַנִּסְתָּרוֹת לִי אֶפְהִינִי. כְּתִר עֲלִיִּין אִיהוּ כְּתִר מַלְכוּת. וְעִלָּה
אֶתְמַר מִגִּיד מֵרָאשִׁית אַחֲרִית וְאִיהוּ קִרְקַפְתָּא דְתַפְלִין. מְלַגְנָא אִיהוּ

שם

אור צח

הלב מבין היינו כמו שיש באלים גשמי הלב המביא את מחשבות המוח
לידי התגלות בפרטיות על פי המדות התלויות בלב. אם להטיב או להרע.
אם להרבות או למעט. אם להגדיל או להקטין וכיוצא. וכן יש ספירת בינה
שבה נתלמדם אור החכמה בכמה למזמין ונאסירה בה בפרטיות להוסיף לידי
התגלות. נמצא שספירת הבינה היא בבחי' מלצר. לבוש אל החכמה אשר
מלגאו. ולפיכך היא בבחי' נוקבא ונקראת אימא. ועל אלין תרין כתיב
הנסתרות לה"א ירלה לומר בזה שהזדווגות של שתי הספירות חכמה ובינה
בחי' אבא ובחי' אימא עוד לא הועילה שיהי' מוכשר להתגלות עולם התחתון
עם נבראים גשמיים. עד שתתלשל המחשבה לעבור ע"י הזדווגות פעם
שנית של שתי ספירות אחרות. שהן תפארת ומלכות בחי' קול ובחי' דבור.
הנקראות ג"כ ברא וברתא. ורק אז נעשית המחשבה מוכשרת לבוא לידי
בחי' התגלות לנו ולבנינו. ולפיכך קורא את הזדווגות הראשונה של חכמה
ובינה בשם הנסתרות לה"א. כי שתי שמות האלה מרמזות על השתי ספירות
של חכמה ובינה. כתר עליון איהו כתר מלכות ועליה אתמר מגיד
מראשית אחרית בזה יבאר שספירת הכתר שתי בחינות לה. שהיא בבחי'
כתר לכל הספירות דאילות. והיא גם בבחי' מלכות למה שלמעלה הימנה.
כי היא בחי' מקבל הראשון שמקבלת בקרבה הארה הראשונה מאור הא"ם
שנמשך ממנו אחר המזלם ע"י הארת הקו והחוט כמבואר בעץ חיים. וכתר
עליון אינו נתפס במחשבת האדם כי אם כמו הקו העליון של אות י מן השם
הו"ה ב"ה. והארה הראשונה מאור הא"ם שהאירה בספירת הכתר היה
במזלם ומדה שיהי' די בהארה הזאת להחיות כל העולמות עם כל הספירות
שלהן שהן למטה מן ספירת הכתר עד האחרית שהוא עולם התחתון הגשמי.
זהו שאמר עליו מגיד מראשית אחרית. מגיד הוא לשון המשכה וגם לשון
אגידה וקשירה. והיינו שהכתר הוא הממוצע בין המאילל שהוא ראשית הכל
ובין כל הבריאה. והוא ממשיך ההארה מן הראשית ועד האחרית וגם שכל
ידו נאגדה ונקשרה כל הבריאה עם הסבה הראשונה. ואיהו קרקפתא
דתפילין רואה לומר בזה שהכתר לגודל רוחניותו והתעלמותו רוממותו תפארתו
וקדושתו הוא בערך שאר הספירות והעולמות כמו קרקפתא דתפילין המונח
על ראש האדם. שהסימן האמתי אם התפילין של ראש מונחת דין במקום
הראוי על המוח הוא. שבאם יגביה האדם המניח את עיניו ויסתכל למעלה
לא יראה את התפילין אשר על ראשו. הרי שהאדם אינו רואה את הקרקפתא
דתפילין אשר על ראשו. ורק יודע ומרגיש שיש על ראשו תפילין שיש בהן
קדושה עליונה הרבה יותר ויותר מן בשר הראש של האדם המניח. והן
לגמרי

שם מ"ה [כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א] דאיהו אורח אצילות. ואיהו שקיו
דאילנא בדרועיו וענפוי. כמ"א דאשקי לאילנא ואתרבי ביהווא
שקיו: רבון עלמין אנת הוא עלת העלות וסבת הסבות דאשקי
דאילנא ביהווא נביעו. ויהווא נביעו איהו פנשמאא פנופא דאיהו
חיים

אור צח

לגמרי מהות אחר מן צקר ראשו. וכן הוא מדרגת רוחניותו והתעלמותו
רוממותו תפארתו וקדושתו של הכתר בערך הספירות והעלמותו אשר אחריו.
וכיון שהמשיל עד עתה את הספירות כללם האדם הגשמי. ע"כ מלא מוב
להמשיל את ספירת הכתר לקרקפתא דתפילין המונחין על ראש האדם:

מרגאו איהו שם מ"ה [כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א] דאיהו אורח
אצילות ואיהו שקיו דאילנא בדרועיו וענפוי כמ"א

דאשקי לאילנא ואתרבי ביהווא שקיו אחרי הודיעו ענין העשר ספירות
דאצילות והד' עולמות הכוללים שהן אצ"ע. ואמר על ד' עולמות הראשונים
של חכמה ובינה דעליהן כתיב הנסתרות לה"א. היינו שאין לעיין בהם
ולדבר מהם. וכן נדרש בזה"ק עה"פ שלח תשלח את האם וגו'. כלומר
שתשלח ממחשבתך את עולם הבינה שנקרא אימא. ואת הבנים תקח לך.
זה היחוד של תפארת ומלכות ברא וברתא עולם היצירה עם עולם העשיה.
בהם מותר לעיין לחשוב ולדבר. וכן עשה אליהו שעתה מתחיל לדבר בצרכיות
מעולם היצירה שבו מקנן זעיר אנפין הנקרא בשם אילנא ועץ חיים. ועל
זה אמר מלגאו איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצילות ואיהו שקיו דאילנא.
וחת יובן עפ"י ה"ל שהד' ספירות חכמה ובינה תפארת ומלכות דאצילות
הן כמו שרשים להד"ע אצילות בריאה יצירה עשיה. והגשמה והחיות של
הד"ע האלה הן ד' שמות הוי"ה בד' מילואין ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן. ואע"פ
שעיקר מציאות הד' היות של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הוא בעולם האצילות.
כמו שהד' ספירות חו"צ חו"מ הן בעולם האצילות. מ"מ מופיעין משם
בהארותיהן למטה מטה. בצופן של הוי"ה עם המילוי שלו הוא הגשמה
והחיות של עולם הכללי שלו. וכמו שהשם ע"ב הוא הגשמה והחיות של
עולם האצילות. כן השם ס"ג אעפ"י שעיקר מציאותו הוא ג"כ בעולם
האצילות מ"מ הוא הגשמה והחיות של עולם הבריאה. וכן השם מ"ה דעולם
האצילות הוא הגשמה והחיות של עולם היצירה. והשם ב"ן דעולם האצילות
הוא הגשמה והחיות של עולם העשיה. והו' שאמר אליהו על האילן היינו
עולם היצירה. דמלגאו הוא השם מ"ה שהוא אורח האצילות. היינו כי
מן עולם האצילות מאיר השם מ"ה בפנימיות האילן שהוא עולם היצירה. והוא
הניקה של האילן המתפשט בגזעו וענפיו. ר"ל בכל הספירות אשר בעולם
היצירה. כמו שהמים משקים לאילן והאילן מתגדל מן אורח ההשקה. רבון
עלמין אנת הוא עילת העילות וכו'. כוונתו בזה שעי"ז שהשם מ"ה
מאיר

חיים לְנופֵא. וּבָךְ לִית דְּמִיּוֹן וְלִית דְּיוֹקְנָא מִכָּל מַה דְּלִגְנָא וּלְבָר.
וּבְרָאִת שְׁמִיא וְאַרְעָא וְאַפִּיקִת מְהֵרָא וְמִתְרָא וְכוּבְכִיָּא
וּכוּלָּא. וּבְאַרְעָא אֵילָנִין וְדִשְׁאִין וְגִנְתָּא דְעָרָן וְעֵשְׂפִין וְחִיּוֹן וּבְעִירִין
וְעוֹפִין וְנוֹגִין וּבְגִי נִשָּׂא לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוֹן עֲלָאִין. וְאַיִךְ יִתְגַּהֲנוּ
עֲלָאִין וְתַתָּאִין. וְאַיִךְ אֲשַׁתְּמוּדְעָן עֲלָאִי כִתְתָּאִי. וְלִית דִּידַע בְּךְ
כָּלָל. וְכֵן מְנָךְ לִית יְחִידָא בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי. וְאַתָּה אֲשַׁתְּמוּדְעָא עֲלֵת
עַל כּוּלָּא וְאַדּוֹן עַל כּוּלָּא. וְכָל סְפִירָא אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ וּבְהוֹן
אַתְקְרִיא מִלְּאכִיָּא. וְאַתָּה לִית לָךְ שֵׁם יְדִיעַ דְּאַתָּה הוּא מְלָאכָא כָּל

שְׁמָחָן

אור צח

מֵאִיר מְלַגְלוּ הָאֵילָן. ע"ז הָאֵילָן קָסוֹר וְדוּכּוֹן וְתַלּוּי בָאִם ב"ה שְׂהוּא עִילַת
הַעֲלוֹת וְסַבֵּת הַסְּבוּת. וְהוּא הַשּׁוֹלֵת חַיּוֹתוֹ בּוֹ כְּנִשְׁמָה מְחַיֶּה אֶת הַנּוֹף. וּבְךְ
לִית דְּמִיּוֹן וְלִית דְּיוֹקְנָא מִכָּל מַה דְּלִגְנָא וּלְבָר ר"ל יִסְחִין בְּסִמְלֵיל
שׁוֹם דְּמִיּוֹן וְדַמּוּת סִיח' נִתְפַּס בְּמַחֲשַׁבָּה בְּחוּפָן הוּא מְגוּלָּה לְחַלֵּק בּוֹ בֵּין בְּחִי'
דּוּכְרָא וּבְחִי' מִקְבָּל מַשְׁפִּיעַ וּמִקְבָּל. שְׂהוּא הַעֲנִין שֶׁל בְּחִי' דְּלִגְלוּ וּבְחִי'
דְּלִבֵּר. פְּנִימִיּוֹת וְחוּלְמִיּוֹת. כִּיּוֹן לִית מַחֲשַׁבָּה תְּפִיסָא בִּי כָּלָל. וּבְרָאִת
שְׁמִיא וְאַרְעָא וכו'. עֵתָּה מְסַפֵּר אֵיךְ שֶׁבְּרָא הַמֵּאֲלִיל ע"י הָאֲרָחוֹת אֶת הַשֵּׁם
מ"ה בְּתוֹךְ הָאֵילָן שְׂהוּא עוֹלָם הַיִּלְרֵה. וּמַחֲשַׁב גַּם הַנִּבְרָאִים שֶׁל עוֹלָם הַעֲשִׂיָּה.
כִּיּוֹן שְׁנֵי עוֹלָמוֹת הָאֵלֶּה מִזְדוּגְגִין כַּדְּרָא חַהּ מַשְׁפִּיעַ בְּזֹאת. וְעוֹלָם הַעֲשִׂיָּה
הַזֶּל וְעוֹלָמָהּ הַכֵּל תַּלּוּי בְּעוֹלָם הַיִּלְרֵה שְׂבוֹ חַמֵּה וְלִבְנֵה כּוֹכָבִים וְמוֹלֹת. וְע"ז
אֲמַר וּבְרָאִת שְׁמִים וְאֶרֶץ עִם חַמֵּה וְלִבְנֵה. שְׁכֵל זֶה מִרְמֵז בְּכָלָל עַל עוֹלָם
הַיִּלְרֵה עִם עוֹלָם הַעֲשִׂיָּה. אַחֲכָּ מוֹנֵה וּמַחֲשַׁב עוֹד בְּפִרְעוֹת גַּם שֶׁאֵר
הַנִּבְרָאִים. לְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהוֹן עֵילָאִין וכו'. ר"ל כִּי מִן כָּל אֵלֶּה הַנִּבְרָאִים
יֵכֶר עַל יָדן עוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים כַּמֶּשֶׁכּ וּמַבְשְׂרֵי אַחֲזָה אֱלֹהִים. הֵיכֵן שְׁעִי
נִבְרָאִים הַגִּשְׁמִיִּים נוֹכַח לְהַשִּׁיג עֵינֵין הַרוּחָנִיִּים וְעוֹלָמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים. וְעוֹד אֲנוּ
מַכִּירִים וּמַשִּׁיגִים ע"י כָּל אֵלֶּה הַנִּבְרָאִים אֵיךְ יִתְגַּהֲנוּ עֵילָאִין וְתַתָּאִין. ר"ל
אֵיךְ שֶׁנִּבְרָאִים הַעֲלִיּוֹנִים הַרוּחָנִיִּים עִם הַנִּבְרָאִים הַתַּחֲמוּנִים הַגִּשְׁמִיִּים מִתְגַּהֲנִין
יַחַד וְתַלּוּזִין זֶה בְּזֶה. וְאֵלֶּה עִם אֱלֹהִים מִתְפַּעֲלִים זֶה מִזֶּה. וְאֲמַר עוֹד וְאֵיךְ
אֲשַׁתְּמוּדְעָן עֲלָאִי מִתַּתָּאִי. ר"ל שֶׁלְּפַעֲמִים נִבְרָאִים הַעֲלִיּוֹנִים הַרוּחָנִיִּים שׁוֹאֲבִים
יְדִיעוֹת לְהִבִּין מַה לְּמַעֲלָה מֵהֶם ע"ז שְׂרׁוּאִים וּמַכִּירִים הַנִּבְרָאִים הַתַּחֲמוּנִים
הַגִּשְׁמִיִּים. וְהֵם שֶׁאֲמַר וְלִית דִּידַע בְּךְ כָּלָל עַד וְאֲדוֹן עַל כָּלָל הוּא מוֹכֵן מִעֲלָמוֹ.
וְכָל סְפִירָא אִית לָהּ שֵׁם יְדִיעָא דְּבַהּוֹן אַתְקְרִיא מִלְּאכִיָּא וכו'.
ר"ל שְׁמוֹת הַסְּפִירוֹת הֵן עַל שֵׁם פְּעוּלַת הַסְּפִירוֹת וְהַהֲשַׁפָּעָה שֶׁלֵּיָן. כְּמוֹ
לְמַשֵּׁל חֶדֶד עַל שֵׁם הַשְּׁפָעַת מִיּוֹב וְחֶדֶד. גְּבוּרָה ע"שׁ הַשְּׁפָעַת דִּין וְגְבוּרָה.
תְּפִאֲרַת ע"שׁ הַשְּׁפָעַת רַחֲמִים. וְכֵן כָּל שֶׁאֵר הַסְּפִירוֹת. וּבְזֹאתֵן הַשְּׁמוֹת נִקְרָאִים
גַּם הַמִּלְאכִּים הַמְּוֹרִידִים הַשְּׁפָעָה לְעוֹלָם הַגִּשְׁמִי עַל שֵׁם שְׁלִיחוּתָן וּפְעוּלָתָן. כְּמוֹ
לְמַשֵּׁל

שִׁמְהוֹן וְאַנֶּת הוּא שְׁלִיכוֹ דְבָקְדוֹ. וְכֵד אַנֶּת תַּסְתַּלֵּק מִנְהוֹן אִשְׁתָּאָרוּ
בְּיָדוֹ שִׁמְהוֹן בְּנוֹפֵא בְּלֹא נִשְׁמָתָא. אַנֶּת הוּא חַפִּים וְלֹא בְּחֻבְמָה

ידיעא

אור צח

למשל אוריאל נהוריאל חסדיאל מיכאל גבריאל רפאל נצחיאל
יהודיאל צדקיאל מלביאל כלם על שם שליחותן לפעול חיזו פעולה או
להוריד חיזו השפעה שמקבלים מן הספירות. וע"ז אמר שהמלאכל בעלמו אין
לו שם ידיעא כי הוא מקור החיים מכל מיני כחות שבעולם ומכל מיני השפעות
הקבוצות. והוא הממלא את כל השמות ואת כל הספירות באור וחיות ושפע
ע"י גילוי הארתו בהם. כמו הנשמה שמשפעת חיות לכל אברי הגוף.
והשפעה הזאת היא השלימות של הכל. כי בלעדו הן חסרים וחשוכים.
וכד אנת תסתלק מנהוון אשתארו בלדו שמהן בנופא בלא
נשמטא כדי להבין המאמר הזה נלך להביא דברי סידור החב"ד של הרב
בעל התניא זנוקלה"ה. שמקשה כאן והלא אם מסתלק אור א"ם מהעולמות
הכל לרד לחזור לבחי' אין כמו שהיה קודם ההשתלשלות ממש. וא"כ למה
אמר שישתאר בחינת גופא עכ"פ. והלא אין זה ביטול אחתו כאשר
הגוף יתקיים. ובאמת אין עוד מלבדו כתיב. וכדי לתרץ קושיא זו נקדים
תחלה להבין הענין של אורות וכלים. שהאורות נקראים נשמות והכלים נק'
גופא. דהנה ידוע שבחינת הקו הנמשך מעולמות אור א"ם שלפני הנמזוס אל
תוך חלל הנמזוס בספירת הכתר. שהוא מקור הראשון לכל בחי' ההשתלשלות
צפרט. עד שיאיר אור ממנו בספירת החכמה ואח"כ בספירת הבינה וכו'.
ופירוש הארה זו היינו עד"מ התגלות אור מהנפש באדם הגשמי. כמו הארת
השכל במוח. הראיה בעין וכיוצא. שזאת ידוע שעולמות הנפש היא למעלה
מבחי' התחלקות כוחות פרטיות כנ"ל. וא"כ מובן כי בהסתלק האדם הנפש
בכלל אז יסתלקו ממילא כל כוחות שלה המתפשטים באברי הגוף. ויוכללו
כולם בעולמותיה כמו שהיו קודם התגלותם והתפשטותם באברי הגוף. והנה
עד"ר דמיון זה הוא למעלה בהארת אור א"ם תוך עשר ספירות דאילות
בבחי' אורות וכלים ע"י הקו הג'ל. דהנה כל האורות נדמו לבחי' נשמה.
וכל הכלים נדמו לבחי' הגוף. כמו עד"מ הארת השכל בהמוח. שהמוח
הוא בבחי' כלי והשכל הוא בבחי' אור. וכמו בהסתלק האדם הנפש
מן הגוף. נשארים כל האברים בלא חיות כלל. כדוגמא זו הוא גם למעלה
בע"ס דאילות. מאחר שהכתר והחכמה וכיוצא באין בהתלבשות של בחי'
כלים. כמו קרקפתא כלי הכתר. ומוחא כלי החכמה. ודרועא כלי החסד
וכיוצא. הרי בהכרח שנמשלו לכוחות הנפש המתלבשים באברי הגוף. וא"כ
כאשר יסתלק האדם אור א"ם שמאיר בהן ע"י בחי' הקו הג'ל. וממילא
יסתלקו ע"ז כל האורות דע"ס מבחי' הכלים שלהם. אזי ישתארו כל הכלים
בלתי אור וחיות. כאשר ישתיר הגוף בלתי חיות בהסתלק ממנו אור הנשמה.

ידיעא אנתה הוא מבין ולא בבינא ידיעא. דית לך אתר ידיעא אלא
לא שתמודעא תוקפך וחיילך דבני נשא. ולאחזאה לון איה מתנהג
עלמא בדינא וברחמי דאית צדק ומשפט בפום עובדיהון דבני
נשא

אור צח

וזה שאמר וכד אנת תסתלק מנהון אשתארו כליו שמין כגופא בלא נשמתא.
אך עדיין הקושיא במקומה עומדת דהאך אפשר שיסאר מליאת הכלי עכ"פ
גם בלתי אור. מאחר שאין עוד מלבדו. א"כ בהסתלקות אור א"ם ח"ו
הכל חוזר לבחי' אין. אך הענין הוא דיש לשורש התהוות בחי' הכלים מקור
מיוחד בפ"ע. עד"ר שיש לכלי הגוף מליאות מיוחדת בפ"ע גם בלתי מות
הגשמה והנפש. ושרש הענין הוא כידוע בעץ חיים שנשאר בחינת רשומו בחלל
האמור שלפני המסכת הקו הג"ל הנקרא מקום פנוי. והאמת הוא דלית אתר
פנוי מיניה ממש. וכמש"כ הלא אנת השמים ואת הארץ אני מלא. ובחי'
הרשימו הזאת נחשב מבחי' העלם עלמיות הא"ם. שהשראה זו היא
בהעלם גדול. שהוא קדוש ומובדל שם בבחי' ההעלם דוקא ולא בגילוי.
ומאותה בחי' הרשימו נעשה מקור ושורש של התהוות מליאות הכלים.
ועל כן גם בהסתלק מקור כל האורות שהוא בחי' הקו הג"ל. אין זה
הכרח כלל שיבטל מליאות הכלים. כי הרי יש לכן שורש מיוחד בפני
עלמן מבחי' ההעלם של עלמיות הא"ם. שקדם לבחי' מקור התהוות
האורות שהוא הקו הג"ל. והיינו שמקור שורשם הוא מבחי' הרשימו הג"ל.
אנת הוא חבים ולא בהכבמה ידיעא וכו'. פירוש שאין שום השגה לא
לחכמתו ולא לבינתו ולא למקום מליאותו. כמו שכתוב כי לא מחשבותי
מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. ורק השגה אחת יש לנו שכל מה שהאיל
וברא וייר ועשה הד"ע אצ"ע עם כל הספירות שלהן. הכל לא ברא בשביל
שהוא יתפעל מהם או שיקבל ח"ו אחיז הטבה מן כל הבריאה. אלא רק
לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. היינו בשביל שיחלה מדת מלכותו
ית"ש. כי אין מלך בלא עם. ולאחזאה לון איה מתנהג עלמא בדינא
וברחמי דאית צדק ומשפט בפום עובדיהון דבני נשא אלה
הדברים הם יסוד אמונתו ועבודתו בתורה ותפלה ותרי"ג מצות. להאמין
שמות הדרק ומדת המשפט. שהן מדת הדין של השכינה הקדושה שנק' דק
שעליה רומז השם אדני אותיות אד"ן. ומדת המשפט היינו מדת הרחמים
עמודא דאמלעיתא ספירת התפארת. מליאת מלך שניהן ומדרגתן תלוי בערך
המעשים טובים של ישראל. שעל זה כתיב תנו עוז לאלהים. והיינו הענין
של יחוד קוב"ה ושכינתיה. שאנחנו גורמים בעבודתנו של תורה ותפלה ותרי"ג
מצות ליחד זה היוווג של תפארת ומלכות ברא וברתא זעיר ומקביל. ובהיות
ההזווגות של שתי אלה המדות הדינים מתקנים ונהפכים לרחמים. והעונות
הנפכים לזכויות ונשפט קובה הרבה לעולם. כי העבירות גורמות חסרות

נִשָּׂא. דִּין אִיתוּ נְבוּרָה. מִשְׁפַּט עֲמוּדָא דְאַטְצִיעִיתָא. צִדְק מִלְכוּתָא.
קדישא

אור צח

ופירוד בין המדות לדק ומשפט. וגמגע אורה של מדת הדק שהיא השכינה הקדושה בחי' המלכות. ואז מתגבר בה מדת הדין שהוא החשך ויורד רע לעולם ח"ו. וע"י עבודת ישראל שמתגברים בתורה ותפלה ומלות מעלים אור גדול שע"ז מתיחדים משפט ולדק קוב"ה ושכינתיה. ואז החשכות בטל ממילא כי האור מבטל את החושך כידוע. ויש בזה כמה וכמה מדרגות. וסודם ידוע לי"ה. וכחז האר"ז ל' שפיקר מעשיו וכוונתו הוא לתקן זעיר ונוקביה להכניס לקבל שפע אור א"ם הבא להם דרך מדרגות העליונות. וזהו העבודה שלא ע"מ לקבל פרס. כי לא תהיה הכוונה להנאת עצמיו. הגם שלא ימנע ודאי שיתלשל וירד השפע על ראש המעוררו במעשיו. כדאיתא בזה"ק פרשת עקב. מאן דמברך לקוב"ה אתברך ונטל חולקיה מאינון ברכאן בקדמיתא דכל עלמא. מ"מ עיקר הכוונה תהיה להנאת זעיר ונוקביה ולומר לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה להכניס שיתיחדו זה עם זה. ואל תתמה כי תשיג יד בני אדם התחתונים לקלקל או לתקן בעליונים. כי האדם סולם מולך ארצה וראשו מגיע השמימה. ושורשי ד' יסודות גופו הם למעלה. וכל עולם קשור בעולם שעליו. והעליון עם שלמעלה ממנו עד האור העליון על הכל שהוא אור הא"ם ב"ה. וכל אדם במקום שורש נשמתו למעלה שם יפגוש או יתקן. כדאיתא בתיקונים דכל חד לפוס דרגיה מאן דפגיש לתתא פגיש באתר דאתגזר נשמתיה. והיינו שממשיך לשם חשכות של הסתרא אחרת והתגברות מדת הדין. ואפשר שזה דוקא בענין הפגם. אבל בענין התיקון יכול להיות שמועיל גם לכל העולם. כמ"ש כל העולם ניזון בשביל תגיגא בני. וגם איתא בזה"ק שמות דף רל"ט ע"א וביקרא דף כ"ו ע"ב ששאל ר' אלעזר לר"ש אביו עד היכן עולה ההשגה והמתשבה של עבודת כהנים לז"ס וישראלים. והשיב לו שעולה עד א"ם. ואין הכוונה ח"ו שהא"ם מתפצל ונשתנה ע"י עבודת האדם. כי ע"ז כתיב אלי ה' לא שניתי. וכתיב ואם לרקת מה תתן לו. אלא שזאת יובן עד"מ שאנו רואים שהשמש מאירה תמיד בתוקפה על כדור הארץ. ואם יש עצים ועננים נסתר האור מן הארץ. וכאשר בא רוח ומפזר העננים שוב ירד האור הגדול עלי ארץ. ומובן ממילא שכל זאת איננו גורם שום השתנות בעצמות השמש. וכן הוא למעלה מעלה עם אור הא"ם. שע"י עונות האדם פוגמים למעלה לגרום פירוד בין שתי אלה המדות תפארת ומלכות. קוב"ה ושכינתיה. זעיר ונוקביה. משפט ולדק. כי ממשיכים לשם חשכות מן הסת"א והתגברות מדת הדין. כמ"ש שפה עונותינו לנגד עלומנו למאור פניך. וע"י תשובה ותפלה ולדקה תורה ומלות מתבטלים כל ההסתרות וההעלמות. כי החשך בטל ומבוטל ע"י אורה זו תורה. ואז שוב מתיחדים קוב"ה ושכינתיה. והשכינה הקדושה נתמלאת מן

קדישא. מאזני צדק תרין סמכי קשומי. הין צדק אות ברית קדש.
 בורא לאחזאה איך מתנהג עמא. אבל לאו דאית לך צדק ידיעא
 דאיתו דין. ונא משפט ידיעא דאיתו רחמי. ונא מפל אלן מדות
 בלל: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

אור צח

שפע רב הנמשך אליה מן שאר הספירות המלאות אור א"ם ב"ה. ואין
 ליהודים היתה אורה ושמחה. דין איתו גבורה וכו' עד כלא לאתחאה
 איך מתנהג עלמא. כל זה מובן מעלמו מכל הגל. ומודיע בזה כי שם
 ספירות האחרונות מן גבורה עד מלכות עיקרן הוא בשביל התחמוס בלבד.
 כי שייך בהם סכר ועונש. אבל בשביל העליונים שאין שייך בהם סכר ועונש
 היה די בארבע ספירות הראשונות כתר חכמה ובינה וחסד. כידוע שכל
 המלאכים ניזונים מן מדת החסד. ובה יובן מה שמסיים אחרי ביאורו ענין
 השם ספירות האחרונות. כלא לאחזאה איך מתנהג עלמא. היינו עוה"ז
 בהשגחה פרטית של סכר ועונש. אבל לאו דאית לך צדק ידיעא וכו'
 ד"ל כי מלד עלמות המאליל אין שייך לערוך בו שום התחלקות והשמות של
 מדת הדין ומדת הרחמים. או מדה אחרת. כי כל מדה היא פרט מן
 הכלל והתחלקות הכלל לפרטים קונים. ואצל המאליל אין שייך תוארים כאלה.
 כי לית מחשבה תפיסה ביה כלל. ואך מודע לנו מלד הבדיאה כי הוא המקור
 של החיים והעונג הרוחני. והוא הכח של כל מיני כוחות. והוא עלם השכל
 של כל מיני חכמות. ושם השכל והכח והחיים והעונג הכל כלל אחד וקשר
 אחד. מה שאין הפה יכול לדבר ואין השכל של העל ה' חושש יכול להשיג.
 והכלית הידיעה היא אשר לא נדע. אבל בקש חכמה. כמ"ש ישמח לב
 מבקשי ה'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

סדר סעודת מלוח מלכה עם הזמירות המדברים

מעניני אליהו הנביא :

לעולם יסדר אדם שלחנו במולאי שבת אפילו אינו לריך אלא לכזית .
ומאן דאפשר ליה ליעבד עגלא תלתא כמזכר במסכת שבת .
כי סעודת דוד מלך ישראל היא . ולריך ללות את השבת בכל דבר שהוא מעין
של שבת . ולכן ידליק ג"כ נרות לכבוד סעודה זו . ומוצא בזה"ק ובספרים
קדושים שיש עגל באדם שאינו נהנה משום אכילה רק מסעודת מלוח מלכה .
וזה העגל נקרא לוח של שדרה . ויש קורין אותו „נכסיו“ . וממנו תתחיל
בנין האדם בקבר בזמן תחיית המתים . כי הוא אינו נרקב לעולם . ועוד
אמרו חז"ל חמין במולאי שבת מלוגמא . פי' רפואה . יש אומרים דהיינו שתיים
חמין . ויש אומרים פת חמה . ויש אומרים רחילה במים חמין :

בהתחלת הסעודה יאמר

**אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא . דא
היא סעודתא דדוד מלכא משיחא
דאברהם יצחק ויעקב אתיון לסעודא בהדיה :**

דוד מלך ישראל חי וקיים (ג"פ) :

סימן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל

אמן (ג"פ) :

מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר וגו' (ג"פ) :

אמרי כן יברך על כוס ויטול ידיו לסעודה :

זמירות למוצאי שבת

**במוצאי יום מנוחה . המציא לעמך רוחה . שלח תשבי
לנאנחה . וגם יגון נאנחה : יאתה לך צורי .**

פירוש

במוצאי יום מנוחה . זה יום השבת . אבקשך ה' . המליא לעמך ישראל
הרחבה מנחתם ושלח את אליהו התשבי לישראל הנאנחה בגלות
ויטם מהם יגון ונאנחה : יאתה לך צורי . נאה לך צוראי לקבץ עם המפוזר .

לִקְבֹץ עִם מִפְּוֹרֵי. מִיַּד גּוֹי אֲכֹרִי. אֲשֶׁר כָּרַח לִי שׁוֹחָה: עֵת
דּוֹדִים תַּעֲזֹר אֵל. לְמַלֵּט עִם אֲשֶׁר שׁוֹאֵל. רְאוּת מִיִּבְקָה
כָּבֹא גּוֹאֵל. לְשֵׁחַ פּוֹזְרָה נִדְחָה: קָרָא יֵשַׁע לְעַם נִדְבָה. אֵל
דָּגוּל מִרְבָּבָה. יְהִי הַשְּׁבוּעַ תָּבֵא. לְיִשׁוּעָה וְלִרְוָחָה: בֵּת
צִיּוֹן הַשְּׁכוּלָה. אֲשֶׁר הָיָא הַיּוֹם גְּעוּלָה. מִהֲרָה תִּהְיֶה
בְּעוּלָה. בָּאֵם הַבָּנִים שְׂמִיחָה: מַעֲיִנוֹת אֹזִי יִזְבֹּבִן. וּפְדוּיֵי
יְיָ עוֹד יִשׁוּבִין. וּמִי יֵשַׁע יִשְׁאַבֹּבִן. וְחֲצִרָה נִשְׁפָּחָה: נַחֲתָה
עִמָּךְ כָּאֵב רַחֲמִין. וְצִפְצִפּוֹ עִם לֹא אֶלְמִין. דְּבַר יְיָ אֲשֶׁר
נֶאֱמַן. בְּהִקְיָמָךְ הַבְּמִחָה: וִידִידִים פְּלִימֵי חֶרֶץ. נְגִינָתָם
יִפְצְחוּ בְּמֶרֶץ. בְּלִי צוּחָה וּבְלִי פֶרֶץ. אֵין יוֹצֵאת וְאֵין צוּחָה:
יְהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה. כְּנֻבּוֹאת אֲבִי הַזֶּה. וְיִשְׁמַע בְּבֵית זֶה.
קוֹל שִׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמִיחָה: חֹקִימָלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ. אֲמִיץ יַעֲשֶׂה
בְּקִשְׁתֵּנוּ. וְהוּא יִשְׁלַח בְּמַעֲשֶׂה יָדָיו. בְּרַכָּה וְחֲצִלָּה:
בְּמוֹצָאֵי יוֹם גִּילָה. שְׂמָךְ גּוֹרָא עֲלֵיכָה. שְׁלַח תִּשְׁפִּי לְעַם
סִלָּה. רַחֵם שִׁשׁוֹן וְנִתְנָחָה: קוֹל צִהְלָה וְרָנָה. שְׂפָתֵינוּ אֹז

פירוש

מיד אותן הרשעים האכזריים החופרים להם בור להכשילם: עת דודים תעזור
אל. הנני מבקשך ה'. שתעיר עת אהבה למלט העם השואל ממך לראות
הטובה שתגיע לו כשיבוא הגואל לישראל שהם עתה כמו שה פוזרה וגדחה:
קרא ישע לעם נדבה. הנני מבקשך ה' הדגול מרבבות מלאכים שתקרא
ישועה לעמך ישראל המתנדבים לבדם אלק. ויהי' השבוע הבא ליסועה
ולרחבה: בת ציון השכולה. עיר ציון השכולה מבניה וגם מאוסה. יהי רצון
שתבא במהרה מיושבת. ותקרא אל הבנים אשר תשמה עם בניה: מעינות
אזי יזובן. אזי צעם הגאולה יזוב מעיני היסועה ופדויי ה' ישובו לארצם
ועם יאבדו מימי ישע עד שישכחו לרחן שצברה עליהם: נחה עמך כאב
רחמן. אבקשך ה' שתנהג את עמך כאב רחמן. ואז יאמרו ישראל שהם עם לא
אלמן ולא נעזב מה'. ויראו כי נאמנים דברי ה' בהקימו להם הבטחתו
לגאלם: וידידים פליטי חרץ. היינו ישראל האהובים לה' שנמלטו מכליון
חרץ. יפתחו פיהם מהר בשיר ושבח בלי זעקה שבר. ולא יאלו עוד למלחמה
לשמוע לוחה: יהי החודש הזה. בהבטחת נבואת משה רבינו ע"ה אל
הנביאים וישמע בבית זה קול ששון ושמחה: חזק ימלא משאלותינו. הקב"ה
שהוא חזק ואמין הוא ימלא משאלותינו ובקשתנו. לשלח לנו ברכה והללחה:
במוצאי יום גילה. זה יום השבת אבקש מאת מורא עלילה שישלח לנו את
אלהיו התשבי. להחיש לנו ישועה של הרחבה ושמחה ומנוחה: קול להלה ורנה.

תַּרְנֶנְהָ . אָנָּה יִי הוֹשִׁיעָה נָא . אָנָּה יִי הַצְלִיחָה נָא :
חֲדָשׁ שְׁשׁוּנִי אֵל נָא וְהָבִיָּא . אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה : אֲמִין וְחֹזֵק רַפְיוֹן
 יָדֵי . בְּרַךְ מַלְאֲכָתִי וְכֹל מַעֲבָדֵי . גִּבְלֵי זָכוֹר עֲנִי וּמְרוּדֵי .
 דְּבָרְךָ הַמְּצֻב הַקָּמָה לְעוֹדֵדֵי . הֶרֶץ וְשִׁלְח וְשִׁמְחָה לְבָבִי . אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה :
 וְעַד וְהָכֵן הִי סַפּוּקִי . וְפֶנֶן מְזוּנֵי וְלֶחֶם חֶקִי . חֶסֶד חֵיל גּוֹיִם חֵישׁ
 דְּהִנֵּיקִי . טוֹבָה תִּשְׁפַּע עוֹלָלִי וַיּוֹנֵקִי . וְבֹא מִשִּׁיחִי לְעִיר מוֹשְׁכִי . אֶת
 אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה : פֶּנֶן לָעַם זֶה צוּרִי צָרִי לַחֲבוּשׁ . לָחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד
 לְלָבוֹשׁ . מִשְׁנֵאֵי יִחוּתִי יֵרָא וַיְבוּשׁ . נוֹה הַר שְׁעִיר בְּקָרוֹב תִּכְבּוּשׁ .
 שְׁשׁוּנִי יִגְדֵּל בְּרָאוּת סְבִיבִי . אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה : עֲמוֹן וּמוֹאָב מִדְּרָה
 תְּכַלֶּה . פְּדוּתֶךָ לַעֲמֶךָ בְּקָרוֹב תַּגְלֶה . צִיּוֹן תִּמְלֵא מַעַם אֲדָה . קָרִית
 מִלֶּךְ רַב אֶזְעָלָה . שִׁבְן תִּשְׁכֵּן בְּתוֹךְ עַם צָבִי . אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה :
 אֲנִיל וְאַשְׁמַח בְּלִבִּי . בְּרָאִיתִי כִּי מְאוּיָבִי תָרִיב רִיבִי . וְלִצִּיּוֹן
 גּוֹאֵל תָּבִיָּא . אִישׁ צֶמַח תִּצְמִיחַ . אֱלֹהֵי הַנְּבִיאָה וּמִלֶּךְ
 הַמִּשְׁמִיחִם : לָכֵן בְּעַמִּים יֶחֱד . תַּפּוֹל אִימָה וּפְחַד . לָבָם יִפְחַד . בַּעַת
 יַעֲלֶה גּוֹי אֶחָד . וְאוֹרְחוֹתָיו יַצְלִיחַ . אֱלֹהֵי : עוֹד מִמְּזוּרָה לְמַעֲרָב .
 יַעֲזֹר לְעַשְׂוֹת הַרְג רַב . בְּאֶרֶס וְעָרָב . לְעֶרְוָה מִלְחָמָה וְקָרֵב . עַל

פִּירוּשׁ

תַּרְנֶנְהָ אוֹ שְׁפָטוּנוּ בְּצִיּוֹת אֱלֹהֵינוּ . וְכַעַת אֲנוּ מִצְבָּקִים אֲנָח ה' הוֹשִׁיעָה נָא .
 אֲנָח ה' הַצְלִיחָה נָא :

חֲדָשׁ שְׁשׁוּנִי אֵל נָא . אֲבָקָשׁ ה' שֶׁתַּחֲדָשׁ שְׁמַחְתִּי וְתַשְׁלַח לִנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ
 הַנְּבִיאָה : אֲמִין וְחֹזֵק רַפְיוֹן יָדֵי . שְׁתַּחֲוֶה חוֹלְשֵׁת יָדִי וְתַשְׁלַח בְּרַכָּה
 בְּכָל מַלְאֲכָתִי : גִּבְלֵי זָכוֹר עֲנִי וּמְרוּדֵי . זֶה יְגוּרִי . וְתַקִּים דְּבָרְךָ הַטּוֹבִים
 לְחֻקֵּי צִוְוָה שֶׁתַּשְׁלַח לִי מִהֵרָ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאָה לְשִׁמְחָה אֶת לִבִּי : וְעַד וְהָכֵן
 דִּי סַפּוּקִי . אֲסוּף וְהֵכֵן דִּי פִּרְנָסְתִּי וְמִהֵרָ לְהִנִּיקִי מִעוֹשֶׁר שׁוּגָלִי יִשְׂרָאֵל וְתַשְׁבִּיעַ
 בְּנֵי הַקָּטָנִים מִטּוֹבֶךָ וּצְוֹל הַמִּשְׁמִיחַ לְעִיר יְרוּשָׁלַם מְקוֹם מוֹשְׁבֵי מְקֹדֶם : כּוֹנֵן
 לָעַם זֶה לִּי לְחַבּוּשׁ . אֵתָה לֹרִי וְצוּרִי הֵכֵן לַעֲמֶךָ רְפוּאָה לַחֲבוּשׁ . וְגַם
 פִּרְנָסָה בְּרִיּוֹת . וְשׁוּגָלִי יִשְׂרָאֵל יִרְאוּ וַיְבוּשׁוּ כִּאֲשֶׁר תִּכְבּוּשׁ אֶת הַר שְׁעִיר וְאוֹ
 הַגִּדֵּל שְׁמַחְתִּי כִּאֲשֶׁר אֶרְאֶה סְבִיבִי אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאָה : עֲמוֹן וּמוֹאָב מִהֵרָה
 הַכִּלָּה מִן הָעוֹלָם . וְתַפְרֶסֶם בְּקָרוֹב פְּדוּתֶךָ לַעֲמֶךָ . וְעִיר צִיּוֹן תִּמְלֵא מִמְּעַד
 יִשְׂרָאֵל . כִּי אִזְנֵה לְעִיר יְרוּשָׁלַם . וְאֵתָה הַשִּׁירָה שֶׁכִּנְתָּךְ בְּתוֹךְ עַם יִשְׂרָאֵל
 הַנִּחְמָדִים לָךְ . בִּיחָד עִם אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאָה :

אֲנִיל וְאַשְׁמַח בְּלִבִּי . כִּשְׂאֵרָה שֶׁתִּקְנוֹס נִקְמָתִי מְאוּיָבִי וְתַצִּיָּא הַגּוֹאֵל לְצִיּוֹן
 וְתַמְלִיחַ הָאִישׁ הַקָּרֵל לְמוֹת . הֵלֵךְ הַמֶּלֶךְ אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאָה וּמוֹלֵךְ הַמִּשְׁמִיחַ :
 לָכֵן בְּעַמִּים יֶחֱד . תַּפּוֹל אִימָה וּפְחַד בְּלָבָם . כִּאֲשֶׁר יַעֲלֶה יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָם וְדִרְכָם
 יַצְלִיחַ עִי אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיאָה וּמוֹלֵךְ הַמִּשְׁמִיחִם : עוֹד מִמְּזוּרָה לְמַעֲרָב . יַעֲזֹר מֶלֶךְ
 הַמִּשְׁמִיחִם עַל אֲדוּם וְיִשְׁמַעְיָאֵל לַעֲרוֹד אֶתֶם מִלְחָמָה . וּבִקּוֹל עַל אֲדוּבֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲקוֹ
 אֱלֹהֵינוּ

אויביו וצריח. אליהו: זדים מרגיזי אדמה. יטור נפיש וקדמה.
משמע ודומה. נסו נגבה וימה. אשר אתכם יברח. אליהו: רנו
כל עוזרי אכז. כי הנה רענן אורח. אורו זכח. קנה בפתור
ופרח. על הר ציון ופריח. אליהו:

אלי חיש גואלי. עבדך ישפילי. מבשר טוב אלי. את אלהי
הנביא: נאוו על ההרים. שלוחי יוצר הרים. ורגלי המבשרים.
באמור שובי שובי. אלי: חבי כמעט רגע. כל מחלה וכר נגע.
איבדך אפגע. יום נקם בלבי. אלי: מלכך ובא לך. יפה את בלך.
ורעיתי למולך. גלעדי התשבי. אלי: גופת תפופנה. שפתי כגי
יונה. כי בא עת לחנה. ציון נחלת צבי. אלי:

איש חסיד היה. בלי מזון ומחיה: בביתו עומק מלבוש. ואין
בגד ללבוש: גונן בחשוכה אשה וגם בבנים חמשה:
רברה לו האשה. יותר אין להתיאשה: המבלי לחם לאכול.
בערום ובחוסר כל: ותורה מצאת כי ינעת. מה נאכל מעתה:
זהיר כבר נשוק. הלא תצא לשוק: חנון ורחום במרומו. אלי
יגמלנו ברחמיו: טוב לקויו מחסה. רצון וראוי יעשה: יעצת
בדעת ובחכמה. עצתך בלי להסכימה: בציאתי לבשת ולכלמה.
מבלי כסות ושמטה: לאין בידי לפורטה. אפילו שנה פרוטה:
מהרה ושאלה משכנים. מלבושים נאים מתקנים: נלפש והשליך
יהבו. על יי אשר אהבו: סחו ולדיו בפלגם. אז ישוב דך נבלם:

פירוש

אליהו הנביא ומלך המשיח להמית ברוח שפתם את הרשעים: מרגיזי אדמה.
אתם האומות המרגיזים היום את אדמת ישראל. הלא המה יטור נפיש וקדמה
משמע ודומה. שמו לעלתי שבתרו מעלמכם לארזות דרום ומערב. כי אם
לאו הלא אתכם יצריח אליהו הנביא ומלך המשיח: רנו כל עוזרי אורח. בעת
יראו את עם ישראל שהם כמו עץ רענן ואורח כי אורו זכח כאלו שבעת
הנרות ויפריח עוד הפעם על הר ציון עם אליהו הנביא ומלך המשיח:

אלי חיש גואלי. עבדך זה המשיח הוא יליוני. ואתה אלי תבשרני בשורם
טובה ע"י אליהו הנביא: נאוו על ההרים. מה יפות תהיינה על
הרי ארץ ישראל רגלי המבשרים שלוחי הכורא ית"ש כאשר יאמרו לישראל
שובי שובי לארצכם: חבי כמעט רגע. הם דברי הקב"ה לכנסת ישראל.
הסתירי עמך בגלות עוד רגע קטנה עד שאפגע אויביך עם כל מחלה ונגע
כאשר יגיע יום נקמת לבי: מלכך יבא לך. זה מלך המשיח. שמבטיח הקב"ה
לכנסת ישראל על הגאולה. כי יפה את בלי עון. ואת רעיתי הנה לגדוד יופיע
גלעדי התשבי. היינו אליהו הנביא:

עבר בשוק בסברתו. והנה אליהו הנביא לקראתו: פן לו
המבשר. באמת היום תתעשר: צוגי בקל כבודך. כי הנני עבדך:
קרא למי בדעתו. קנות עבד אין פמותו: רחש איך ישנה דינו.
עבד למכור את אדונו: שות לו חכמתו בקרבו. והחזיק בו כמו
רבו: תגר קנאו באהבים. בשמונה מאות אלף זהובים: תבעו יאה
מלאכתך. אם בגנון חכמתך: תכלית מרקקין ופלטרין. מרי אמתה
בן חורין: יום ראשון במפעלים. פער עם פועלים: שוע בחצי
השליח. ענני נורא עליה: יומתי ונמפרתי להעבירי. לכבודך ולא
לכבודי: בורא עולם בקנין. השלם זה הבנין: רחמיה יכמרו
בחנינותי. כי שמוכה פונתי: מלאכי רחמים מפעונתו. אז החלו
לגנותו: רבו בני המלכה. ותשלם כל המלכה: דין הפוחר
בראותו. כי נמכרה מלאכתו: כדולת כנדיים נאים. לפי ענין
הבנאים: יוכר קד עתה. אתמול אשר דברת: חפשיני בנדאי
וכבירור. בנמתי לענין שחרור: זה קימו באמת. ופרח לו איש האמת:
[הרעה להבין הפירוש של איש חסיד עיין לעיל בין המעשיות עמוד ל']

פירוש על הזמר אליהו הנביא.

אליהו הנביא. הנקרא גם תשבי וגלעדי. יהי רצון שיבא אלינו במהרה וכו':
איש אשר קנא. שאליו קנא לאלהו במעשה זמרי ובעבודת הבעל
זהר הכרמל. ונחשבר בצרית שלום ע"י מרע"ה. יוגש להתפלל שבקנאותו
יכפר על ישראל: איש דורות שנים עשר ראו עיניו. כי חי ש' שנה וראה
י"ב דורות. ועל פי סימניו הוא נקרא בעל שער וחגור במתניו אזור אור:
איש זעף על עובדי חמה. היינו עבודת הבעל. ובעבור זה נשבע לאחאב
שימנע הגשם ונעלר שלש שנים: איש יאל למחול לנפשו מנומה. כשברח מפני
איזבל. ושם הביאו לו העורבים לחם ובשר ולא מת ברעב. ולמעט נחברנו
כד ולשחת של קמח ושמן אלל האלמנה הזרפתית: איש מוסריו הקשיבו
כמהים. היינו ישראל האהובים הקשיבו מוסריו אלל הר הכרמל באמרו להם
עד מתי אחם פוסחים על שתי הסעיפים. ושם נענה באש מן השמים ויאמרו
כל העם ה' הוא האלהים: איש עתיד להשתלח מן השמים לבשר כל בשורות
טובות. והוא שליח גאמן להשיב לב כל ישראל להקב"ה: איש קרא קנא
קנאתי לה' זהר חורב. ורכב על סוסי אש בסערה בשעת הסתלקותו חי
השמימה: איש תשבי ילל את ישראל מן שונאיהם הגבורים מהם ויבשר להם
בשורות טובות וכו': איש תשבי על שמו נקרא. היינו שהשם תשבי הוא
שם נוסף על השם אליהו. ואתה הקב"ה תגליחני ע"י בתורה וכו': אשרי מי
שראה פניו בחלום. כי כל דבר טוב שמראין לו לאדם בחלום מורה על
סימן טוב ומזל טוב. ופני אליהו מורה על שלום עלינו ועל כל ישראל אמן:

מוצא זכמה ספרים קדושים הלא המה ספר נפלאים מעשיך. וספר מעשי ה'. וספר האת נפשינו. וספר מראה הילדים. וספר סגולות ישראל. סגולה להצלחה. לומר בכל מולאי שבת קודש ע' פעמים אליהו. וכל האומר זה הזמר בנוסח הזה הוא מזכיר ע' פעמים אליהו. וטוב לכוון שהראשי תיבות תשבי גלעדי נביא הוא תגן שמרנו על "כן תגן על עמך ישראל בשלומך". כי על אליהו נאמר "הנני נותן לו את בריתי שלום". וגם תכוון כי תגן בגימטריא

לי ברכה הצלחה גדולה

ואשר חננו השי"ת בבינה יכוון כי אליהו הנביא הוא לירוק כזה **אל יהודה נביא**. ונביא בגימטריא ס"ג ומרמז על הוי"ה ב"ה במלוי ס"ג כזה **יוד הי ואו הי**. וזה השם טוב להמחשת הדינים כידוע. ואליהו הנביא הוא ממחיק הדינים מעל ישראל בכל מולאי שבת קודש נמוצא בפנים ובזמה ספרים קדושים:

זמור למוצאי שבת

אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
איש אשר קנא לשם האד. איש בישר ישלום עד יד יקותיאל.
איש גש ויבכר עד בגי ישראל:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
איש דורות שנים עשר ראו עיניו. איש הנקרא בעד שער
בסמניו. איש ואזור עור אזור בכתניו:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
איש זעה עד עובדי חמנים. איש חש ונשבע מהירות גשמי
מעזנים. איש טל וממטר עצר שלש שנים:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
אליהו הנביא אליהו התשבי אליהו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד:
איש נצא למצא לנפשו נחת. איש בדיקויות העורבים ולא מת
לשחת. איש למענו נתברכו בד וצפחת:

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
איש מוסריו תקשיבו כמהים . איש נענה באש משמי גבוהים .
איש סחו אחריו יהיה הוא האלזים :

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
איש עתיד להשתלח משמי ערבות . איש פקיד על כל בשורות
טובות . איש ציר נאמן להשיב לב בנים על אבות :

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
איש קרא קנא קנאתי ליהנה בתפארה . איש רכב על סומי
איש בסערה . איש שלא מעם מעם מיתה וקבורה :

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
איש תשבי על שמו נקרא . תצדיחנו על ידו בתורה . תשמיענו
מפיו בשורה טובה במהרה . תוציאנו מאפלה לאורה :

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
איש תשבי תצדיקנו מפי אריות . תבשרנו בשורות טובות .
תשמחנו בנים על אבות . במוצאי שבתות :

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אשרי מי שראה פניו בחלום . אשרי מי שנתן לו שלום וחתור
לו שלום . יהיה יברך את עמו בשלום :

אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :
בפתוח הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום
יהיה הגדול והנורא . והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם :
אלהיו הנביא אלהיו התשבי אלהיו הגלעדי במהרה יבא אלינו עם משים בן דוד :

אתה נביר לעולם אדני . מכלכל חיים בחד . יהי רצון מלפניך שיהיה
השבעה בך עלי לישועה לרוחה ולבצחה . ויתקנים כי מקרא שבתוב . כל אשר
נעשה ויצלים נהדרה צלח ורכב על דבר אמת . אמן סלה :